

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:27

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:27

Fredagen den 3 mars

1 § Sysselsättning och socialpolitik (sysselsättning)

Socialminister Berit Andnor

Återrapport från ministerrådsmöte den 8 och 9 december 2005 samt från informellt ministermöte den 19 och 20 januari 2006

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 10 mars 2006

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Mötet förklaras öppnat.

Socialminister Berit Andnor ersätter i dag Hans Karlsson. Välkommen!

Vi börjar med dagordningen och två återrapporter från möten den 8–9 december och från den 19–20 januari. Varsågod!

Anf. 2 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Tack, herr ordförande! Det senaste formella Epscorådet var den 8 december förra året. På den dagordningen fanns det inga punkter som rörde Socialdepartementets område.

På arbetsmarknadsområdet däremot diskuterades det brittiska kompromissförslaget som gällde arbetstidsdirektivet. Där gjordes det en del framsteg i förhandlingarna som var ganska intensiva och som pågick länge. Man kunde ändå inte till slut uppnå en kompromiss.

Vid det informella social- och arbetsmarknadsministermötet i Villach den 19–20 januari i år debatterades den sociala dimensionen av Lissabonstrategin. Det gjordes mot bakgrund av det förslag som funnits från kommissionen om en sammanhållen process på det sociala området. För Sveriges del välkomnade jag kommissionens förslag i den här delen och poängterade att EU-samarbetet på det här området måste ge ett mervärde. Jag tror att en sammanhållen process kommer att stödja en sådan utveckling.

I det här förslaget tas det ett samlat grepp om de politikområden där vi använder oss av den öppna samordningsmetoden. Det gäller områdena sjukvård, pensioner, fattigdom och social utslagning. Detta förslag till en sammanhållen process och också till nya arbetsformer på det sociala området välkomnades av de flesta medlemsstaterna. I det fortsatta samarbetet framhölls särskilt vikten av ett ökat erfarenhetsutbyte.

Det budskap som jag lämnade var att det är självklart att de olika sociala frågorna hänger ihop, att fattigdom inte kan bekämpas enbart med åtgärder som är riktade till de mest utsatta grupperna i samhället. Ett

välfärdssystem som omfattar alla och inte bara dem med de största behoven är ett effektivt system. Det skyddar de mest utsatta eftersom det skapar mer resurser att fördela samtidigt som det upplevs som rättvist eftersom alla kan dra nytta av det.

Ett sådant välfärdssystem bidrar till stabilitet och sammanhållning i samhället. Samtidigt ökar det individens frihet och oberoende. Det skapar förutsättningar för alla att våga ta steget att byta arbete, börja studera eller bilda familj.

Därutöver framhöll jag också betydelsen av genomförandet av Lissabonstrategin, både nationellt och på EU-nivå. Jag betonade även vikten av social trygghet som en produktiv faktor. Det här är någonting som de flesta länderna instämde i.

Avslutningsvis presenterade jag kort det svenska förslaget till att skapa en jämställdhetspakt. Temat för arbetsmarknadsministrarnas möte var *flexicurity*. Hans Karlsson betonade i den diskussionen att både trygghet för arbetstagare och möjlighet till anpassning för företag behövs för att kunna möta förändringar på arbetsmarknaden.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den återrapporteringen och går över till dagens dagordning. Energin kommer upp i olika former både nu och senare med miljöministern. Nästa vecka har vi energifrågorna i fokus inför ett extra energiministerråd. Det är möjligt att frågor i viss utsträckning kan hållas tillbaka till dess.

Jag vill passa på att hälsa Mariam Osman Sherifay välkommen hit till nämnden.

Med dessa "preludier" ger jag ordet till socialministern under dagordningens punkt 3 om förberedelser inför Europeiska rådets vårmöte, punkt 3 a–f. Jag föreslår att vi tar punkterna bokstav för bokstav så att säga, om det passar socialministern.

Anf. 4 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Jag tänkte ha en samlad genomgång av hela punkt 3.

Anf. 5 VICE ORDFÖRANDEN:

Okej, vi försöker oss på det.

Anf. 6 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Här handlar det om en förberedelse för vårmötet och om en uppföljning av Lissabonstrategin. Beträffande huvudpunkten på mötet den 10 mars är det i år precis som tidigare år på det sättet att rådet ska avlämna ett yttrande till vårtoppmötet. Det finns ett utkast till yttrande med ett så kallat nyckelbudskap. Det har utarbetats gemensamt av Sysselsättningskommittén och Kommittén för social trygghet. Det där kommer tillsammans med andra yttranden och rapporter att diskuteras och antas på mötet nästa fredag.

Till grund för det här yttrandet finns det en rad olika rapporter: kommissionens framstegsrapport inklusive den gemensamma sysselsättningsrapport som rådet också antar, den gemensamma rapporten om socialt skydd och social integration som också den ska antas, rapporten om en

ny ram för samarbetet inom ramen för den öppna samordningsmetoden på det sociala området och rapporten om jämställdhet mellan kvinnor och män.

2005/06:27

3 mars

Regeringen ställer sig bakom yttrandet och välkomnar särskilt att det tydliggörs att det är dags att öka takten i genomförandet för att nå sysselsättningsmålen.

Regeringen välkomnar särskilt skrivningen om initiativet till en europeisk jämställdhetspakt, som är ett viktigt initiativ för att öka fokus på jämställdhetsfrågorna inom ramen för Lissabonprocessen.

Regeringen delar åsikten att de integrerade riktlinjerna för sysselsättningspolitiken bör vara oförändrade men hade gärna sett starkare skrivningar om att landspecifika rekommendationer bör ges nästa år.

Regeringen delar också uppfattningen att väl utvecklade sociala trygghetssystem kan bidra till sysselsättning och tillväxt och att målen på det sociala området utgör centrala delar av Lissabonstrategin.

Regeringen välkomnar den gemensamma sysselsättningsrapporten och instämmer i dess budskap om att reformagendan måste fortsätta – ambitionsnivån måste höjas i förhållande till vad som hittills har uppnåtts. De möjligheter som globaliseringen ger måste tas till vara.

I rapporten saknas dock jämförelser beträffande uppfyllelsen av överenskomna mål och *benchmarks*. Det beklagar regeringen.

Regeringen stöder också helhjärtat arbetet med att effektivisera samarbetet inom det sociala området och stärka den sociala dimensionen av Lissabonstrategin genom att samordna de tre pågående processerna till *en* process med *en* rapport både på nationell nivå och på EU-nivå. Vi anser att den nya sammanhållna processen understryker den helhetssyn på social trygghet och social sammanhållning som vi menar måste genomföra välfärdspolitiken för att den ska bli framgångsrik.

En annan viktig aspekt är att den nya processen innebär ett enklare och mindre omfattande rapporteringssystem än det nuvarande. Den här övergången till de nya formerna med *en* social rapport har skett succesivt. För ett år sedan kunde ministerrådet anta en första gemensam rapport om social trygghet och social delaktighet, om än i något ofullständig form. Nu är det alltså dags för en andra.

I rapporten, som är en beskrivning och en analys av utvecklingen på det sociala området i EU, understryks mycket tydligt de ömsesidiga sambanden mellan social trygghet och social integration å ena sidan och sysselsättning och tillväxt å andra sidan. Det här stämmer väl överens med regeringens uppfattning.

En av slutsatserna i rapporten är att det krävs långsiktighet, uthållighet och en helhetssyn när det gäller utvecklingen av de sociala trygghetssystemen, vilket är väl i linje med den svenska regeringens syn på de utgångspunkter som ska vara vägledande för utvecklingen av välfärden.

Den första nationella rapporten inom ramen för de här nya arbetsformerna kommer vi att arbeta fram under våren och sommaren. Den ska överlämnas till kommissionen i september. Jag ber att få återkomma när det gäller formerna för information och samråd med riksdagen om den rapporten.

Vi ser också positivt på rapporten om jämställdhet mellan kvinnor och män. Jag är särskilt stolt över att Sverige vid en jämförelse mellan medlemsländerna ligger främst när det gäller skillnaden mellan kvinnors

och mäns förvärvsfrekvens, kvinnor i beslutsfattande och andelen kvinnor och män i livslångt lärande. Sverige ligger också väl framme på andra områden där vi har jämförbara data.

Slutligen vill jag i detta sammanhang också kort kommentera punkt 4 på dagordningen om förberedelse av sociala trepartstoppmötet. Liksom tidigare år kommer det att äga rum i samband med vårtoppmötet. Ett åsiktsutbyte inför detta ska också hållas på rådsmötet.

I kommissionens framstegsrapport understryks vikten av att engagera alla berörda aktörer, inte minst arbetsmarknadens parter, i genomförandet av Lissabonstrategin. Det är en uppfattning som jag delar fullt ut.

Anf. 7 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tar nu punkterna 3 och 4 på en gång.

Anf. 8 ANNELIE ENOCHSON (kd):

På s. 11 föreslås i meddelandet från kommissionen om halvtidsöversynen av Lissabonstrategin att man sätter nationella mål för ökade investeringar i FoU till år 2010 för att uppnå 3-procentsmålet. Jag skulle vilja veta hur det går för oss där och hur långt vi har kommit.

Längre ned på samma sida i rapporten från kommissionen står det att man ska eftersträva balans mellan flexibilitet och trygghet när det gäller att modernisera arbetsrätten och att modernisera de sociala trygghetssystemen och underlätta arbetskraftens rörlighet. Också där vill jag ha ett svar om hur vi gör och om hur långt vi har kommit.

På s. 12 står det i tredje stycket uppifrån: "Sverige nämns 9 gånger, varav två gånger i en negativ aspekt; ökade skatteklar samt utmaning att minska ohälsan." Det här känner vi igen. Jag förstärker ju att Hans Karlsson inte kommer hit i dag, utan det är socialministern som tar alla de här frågorna. Mina ständiga frågor har varit vad som händer och vad vi gör. Kanske kunde socialministern svara också på de frågorna.

Sedan har jag en fråga om alla de tjusiga tabeller vi fått ta del av. På s. 76–78 tar man upp, vilket jag tycker är ganska intressant, det här med arbetade timmar per vecka för män och kvinnor som har barn – familjepolitiken, kan man säga. På s. 78 gäller det hur familjepolitiken ser ut, alltså hur mycket tid familjen lägger på arbete kontra sina barn. Där har vi ingen statistik alls. Det tycker jag är ganska intressant. Jag skulle vilja veta varför vi inte har någon statistik över detta. Familjepolitik har vi väl, eller?

Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN:

Annelie Enochson, ministern har inte samma paginering som vi. Det är alltså jämställdhetsavsnittet som du talar om.

Anf. 10 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Okej, det gäller s. 19–21 med olika tabeller.

Anf. 11 KARIN THORBORG (v):

Jag har några frågor och synpunkter på rapporten om jämställdhet mellan kvinnor och män. Även om Sverige i många avseenden ligger bra

till är det här från jämställdhetssynpunkt ingen rolig eller uppmuntrande läsning.

Jag undrar hur pass styrande och uppmanande till agerande en sådan här rapport är. Det är nu tredje året i rad som det kommer en sådan här rapport. Det visar att Europa inte är jämställt. Det sker inte så stora förändringar. Visserligen har små små steg i positiv riktning tagits på vissa områden, men i det stora hela händer inte speciellt mycket.

Jag undrar vilken anledning den här rapporten ger kommissionen att agera. Jag skulle vilja föreslå att man utifrån den här rapporten sätter upp vissa mål som ska uppnås. Det finns ju mål för budgetunderskott, stats-skuld och så vidare, men när det gäller just jämställdheten har jag inte sett att det finns några mål. Om sådana finns har jag i så fall missat dem. Jag undrar alltså om Sverige skulle kunna driva att man utifrån den här rapporten sätter upp vissa mål som man ska arbeta och agera för så att de här målen uppnås.

Anf. 12 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr ordförande! Jag anknyter till vad den senaste talaren sagt. Naturligtvis finns det problem med att sätta upp alltför långtgående mål på ett område där vi inte vill att EU ska ha beslutskompetens. Det är väl det som är det stora problemet. Sedan finns det ju många mål som kan sättas upp, men risken med att sätta upp långtgående mål är väl att det i praktiken blir EU-politik av detta. Det är åtminstone jag inte beredd att acceptera på jämställdhetsområdet.

Min fråga gäller det så kallade sociala trepartstoppmötet. Naturligtvis tycker jag att det är utmärkt att politiker träffar både arbetsgivare och fackföreningar. Det är bra för den politiska dialogen. Men samtidigt tror jag att det är viktigt att man från politiskt håll markerar att det är både folkvalda politiker på medlemsstatsnivå och folkvalda politiker i Europaparlamentet som måste vara de som har kommandot i den politiska processen så att vi inte på europeisk nivå får den korporativism som vi har lyckats avskaffa på svensk nivå.

Anf. 13 ULF HOLM (mp):

Jag välkomnar att man tar jämställdheten på lite större allvar. Men samtidigt vill jag säga att jag inte tycker att den politiken ska bedrivas på EU-nivå genom lagar och så, utan det är en nationell sak. Jag tycker att det är bra att man tar initiativ på det här området, men jag har några frågor.

Socialministern sade att Sverige har största andelen kvinnor i beslutsfattande. Men vad jag minns har vi väl väldigt få kvinnor i styrelser, som vd:ar i börsbolag och så vidare. Jag tror att andra EU-länder ligger högre där. Men om du menar beslutsfattande politiskt är det kanske sant.

Jag skulle nog vilja säga att det är minst lika viktigt att vi har kvinnor i börsbolag som vd:ar. Jag har för mig att Frankrike kommer att lägga fram förslag om kvotering till bolagsstyrelser och hoppas att vi i Sverige kan göra likadant.

På s. 11 – alltså på samma sida som Annelie Enochson tidigare var inne på – står det mitt på sidan om fler och bättre jobb för att möta globaliseringen och underlätta för unga. Det står att ”nytt mål är att alla unga ska senast 2010 ha en åtgärd inom 100 dagar”. Ska det inte vara *arbete*?

2005/06:27

3 mars

En åtgärd är väl inte det allra roligaste att få inom 100 dagar. Det är väl arbete som man menar måste vara målet.

Sedan undrar jag också hur vi definierar detta med att modernisera arbetsrätten. Jag tycker att arbetsrätten utifrån vissa aspekter ska moderniseras. Till exempel handlar det då om att göra det bättre för småföretagare och om att stärka villkoren för löntagare. Andra partier menar kanske att man ska avskaffa många av lagarna inom arbetsrätten. Det är i alla fall några borgerliga partier som kanske har den åsikten. Frågan är hur detta med att modernisera arbetsrätten definieras. Det låter jättesnyggt, men jag tror att vi i alla partier har olika uppfattning om hur denna modernisering ska ske. Därför är det farligt att skriva in ett sådant ord utan att definiera vad som menas mera konkret.

Anf. 14 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Jag ska göra mitt bästa för att besvara Annelie Enochsons alla frågor. Vi får återkomma, Annelie, om det är brister i det hela. Det är svårt att hänga med eftersom jag inte har dokumenten på samma sätt som ni. Jag ber om ursäkt för det. Nästa gång jag kommer hit ska också jag ha fullständig koll på sidorna så att vi har likadana dokument, vilket underlättar vår kommunikation.

Målen för FoU kan jag tyvärr just nu inte redogöra för, utan jag ber att få hänvisa till en redovisning som enligt mina medarbetare ska göras i ett annat sammanhang och av en annan minister som är betydligt mer kompetent inom detta område.

När det gäller att underlätta rörligheten, moderniseringen av arbetsrätten, skatteklivar och så vidare och när det gäller de synpunkter som kommit fram kan jag väl bara instämma i det som Ulf Holm gav uttryck för, nämligen att vi naturligtvis lägger olika betydelse i dessa olika begrepp. Enligt regeringens uppfattning är vi i full färd med att genomföra reformer inom arbetsrättens område.

Så sent som förra veckan kunde regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet presentera förslag som enligt vår uppfattning kommer att stärka framför allt de unga kvinnornas ställning på arbetsmarknaden. Jag är väl medveten om att vi naturligtvis kan anlägga lite olika politiska aspekter på vad vi menar med de olika uttrycken.

När det gäller jämställdhetsrapporten vill jag understryka att den är väldigt positiv. Dock saknas, precis som Annelie Enochson sade, en del data i den jämförelse som görs i rapporten. Vi har för avsikt att genom den arbetskraftsundersökning som genomförs av SCB göra vissa kompletteringar. Det finns skattningar kring hur den så kallade tiden hemma används. Vi ska säkerställa att det där blir något bättre.

Vidare vill jag understryka att den svenska familjepolitiken är mycket framstående och framhålls som ett föredöme från de allra flesta länder inte bara i Europa utan också inom OECD-området som helhet. Just möjligheten att kombinera arbete med familj, att få föda de barn som man verkligen vill ha, är grunden för vår familjepolitik där barnets bästa naturligtvis också är i centrum. En väl utbyggd barnomsorg, en generös föräldraförsäkring och en generös ekonomisk familjepolitik är de tre delar som familjepolitiken vilar på.

Karin Thorborg frågade, uppfattade jag, om jämställdhetsrapporten och om detta är viktigt. Ja, det är naturligtvis en viktig rapport. Vi har

också från svensk sida, vilket vi välkomnar, tagit initiativ till att genomföra en jämställdhetspakt. Det handlar inte så mycket om att införa nya mål eller nya processer utan framför allt om att öka fokus på jämställdhetsfrågorna så att vi verkligen får ett arbete där man integrerar jämställdhetsfrågorna i den viktiga strategi som Lissabonstrategin utgör. Det här initiativet togs i höstas av Göran Persson. Tillsammans med en rad andra länder har vi skrivit till kommissionen och rådet i övrigt om just denna fråga. Vi tycker att det känns väldigt bra att nu kunna konstatera att man har tagit detta till sig.

Tobias Krantz, när det gäller mål och beslutskompetensen inom EU och inom områden som är föremål för den öppna samordningsmetoden sätter vi upp målen. Men vägen dit varierar mellan våra länder. Det är en ordning som vi från svensk sida har uttryckt tillfredsställelse med, alltså att det är på detta sätt – vi har olika vägar att nå framåt. Så långt vi hittills kunnat se är den öppna samordningsmetoden ett mycket bra instrument att använda.

Naturligtvis tycker jag att det är viktigt att man har en bra kommunikation med de sociala parterna, kanske framför allt med arbetsmarknadsparterna men också med våra frivilligorganisationer i det här arbetet. Från regeringens sida arbetar vi mycket aktivt med att involvera så många som möjligt i denna process. Det är någonting som också sker på EU-nivå. Tobias Krantz, detta är en hållning som genomsyrar EU:s arbete när det gäller Lissabonstrategin.

Sedan har vi beslutsfattandet. Ulf Holm, ja, det är alldeles riktigt att det är det politiska. Jag delar Ulf Holms uppfattning om vikten av att vi har ett ökat antal kvinnor också i beslutsfattande ställning inom det privata näringslivet.

När det gäller att underlätta för unga har kommissionen nu föreslagit ett nytt mål: att alla unga senast 2010 ska ha en åtgärd eller ett jobb inom 100 dagar. Vi välkomnar att man sätter fokus på ungdomarnas situation och att man höjer ambitionen när det gäller aktiva åtgärder. Jag har naturligtvis uppfattningen att det allra bästa är om ungdomar i första hand kan erbjudas ett arbete. Men det är också viktigt att se att en del ungdomar behöver kompletterande åtgärder för att kunna få plats på arbetsmarknaden. Det mål som nu föreslås från kommissionens sida överensstämmer med det mål som regering och riksdag lagt fast när det gäller ungdomar.

Jag tror att jag med detta har svarat så gott jag kunnat. Möjligen har jag missat något. I så fall ber jag om ursäkt.

Anf. 15 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag vill bara ge en kort kommentar till detta med att modernisera arbetsrätten, att modernisera det sociala trygghetssystemet och att underlätta arbetskraftens rörlighet. Jag har lite undringar kring de här mötena och meddelandena från kommissionen om halvtidsöversynen av Lissabonstrategin. Att det på de möten som ministrarna är på finns olika politiska åsikter är självklart – liksom det finns i detta rum. Men när det står att man ska modernisera arbetsrätten undrar jag lite grann hur man tänker inom EU. Försöker man nå en samsyn så att alla ska tänka likadant när det gäller att underlätta arbetskraftens rörlighet? Vad menas med detta? Orden säger ju egentligen ingenting. Vi kan lägga precis vilken innebörd

vi vill i det här. Jag kan tänka mig att de från Tyskland, Italien och Polen tänker helt annorlunda. Jag skulle gärna vilja höra lite mer om den saken.

Sedan har vi detta med att minska ohälsan. Varenda gång det kommer en rapport om Lissabonstrategin får vi en liten markering i kanten om att vi inte gör någonting för detta. Frågan är varför vi inte gör någonting åt detta.

Anf. 16 ULF HOLM (mp):

Jag tycker att socialministern var mycket väl påläst när det gäller Hans Karlssons arbetsfält. Jag var faktiskt imponerad. Det var mycket bra svar.

Men en sak vill jag ta upp. Du talade om målen för unga och sade att de ska ha åtgärd eller arbete. Det står inte "eller arbete" i det dokument som jag har. Men om det står "åtgärd eller arbete" är jag helt nöjd. Tyvärr står det bara "åtgärd" i det papper som jag har, och det är en väsentlig skillnad. I övrigt delar jag socialministerns uppfattning.

Det jag inte instämmer i är diskussionen om den öppna samordningsmetoden. Det står faktiskt i papperen att kommissionen föreslår att den öppna samordningsmetoden ska vara starkare och mer synlig. Öppna samordningsmetoden är en metod där EU i dag inte har beslutskompetensen, där man i stället försöker gå en väg runtom. Jag är rädd för att EU på sikt kommer att vilja ha beslutskompetens på dessa områden, och därför är jag tveksam till att stärka samordningsmetoden. Jag anser att de områdena är nationell kompetens. Där fattar vi besluten bäst själva. Jag är tveksam till att ge signalen till kommissionen att vi vill ha en starkare öppen samordningsmetod. Det är mycket tveksamt.

Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN:

Innan socialministern svarar har kansliet fingerfärdigt försett mig med näringsutskottets yttrande om precis denna fråga. Jag kan läsa upp det: "Samtidigt vill utskottet klargöra att detta synsätt inte innebär att EU skall utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter." Sedan är det en borgerlig reservation om att det kan få en något stramare fokusering. Det är vad riksdagen har sagt.

Anf. 18 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Jag tror inte att vi tänker likadant, Annelie Enochson. Det är väl också den erfarenhet man får vid den typen av ministerrådsmöten. Vi konstaterar att i den diskussion vi för kan vi se att rörligheten på arbetsmarknaden ser olika ut i våra medlemsländer. Sverige är ett av de länder som har näst högst rörlighet på arbetsmarknaden efter Danmark. Sverige är ett land med mycket stor rörlighet på arbetsmarknaden, medan en del andra länder, icke att nämna, står inför en mycket större stelbenthet.

Regeringens uppfattning är att med den arbetsmarknadspolitik och också med de sociala trygghetssystem vi har är detta en viktig konkurrensfaktor för Sverige som land. Vi har en möjlighet att ställa om och anpassa oss till de nya krav som följer av globaliseringen och kanske än mer kommer att beröra oss i framtiden.

Vi tycker inte så lika alla gånger, men det är en intressant och viktig diskussion som är värdefull och kan leda till tankar på många olika håll.

Jag glömde kommentera sjuk- och aktivitetsersättningen. Vi delar naturligtvis kommissionens uppfattning att detta är en viktig fråga. Det är också något som har genomsyrat regeringens arbete under denna mandatperiod – och dessförinnan också. Vi har vidtagit en rad olika åtgärder för att minska antalet som får sjuk- och aktivitetsersättning, men också för att få ned sjukskrivningarna. Senast att nämna i den raden är det uppdrag som lämnats från årsskiftet till Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen när det gäller förstärkta insatser för långtidssjukskrivna som uppbär aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning. Vi har nyligen, från årsskiftet, infört efter en överenskommelse med Landstingsförbundet stimulanser för landstingen att delta mer aktivt i sjukskrivningsprocessen. Jag vill också erinra om det omfattande beslut som riksdagen har fattat efter regeringens förslag när det gäller att intensifiera arbetet med sjukskrivningsprocessen, som syftar till att människor ska få möjlighet att återgå till arbete. Man tittar på den resterande arbetsförmåga som kan finnas även med sjuk- eller aktivitetsersättning.

Jag läser innantill, Ulf Holm. Jag har hittat dokumentet och sidan: *Time to move up a gear*. Det är framstegsrapporten. I detta dokument står på s. 19 längst ned, på engelska: *By the end of 2010 every young person who has left school and is unemployed should be offered a job* – kommatecken. Sedan sker en uppräkningslista av alla typer av insatser som skulle kunna vara aktuella. Man säger då att det som har funnits tidigare har varit sex månader, och nu vill man korta ned det till 100 dagar 2010. Jag tror att Ulf Holm kan känna sig ganska lugn med detta.

Sedan har vi frågan om den öppna samordningsmetoden. Jag vill naturligtvis betona att det inte handlar om att stärka metoden i sig, utan det handlar framför allt om att inom det sociala området förenkla och underlätta. Vi har haft tre olika rapporter. Det har varit ganska tungt och jobbigt att arbeta med dessa tre. Nu är det tänkt att de ska sammanföras i en process för att öka tydligheten också i den sociala dimensionen. Samtidigt vinner vi att det blir en rapport. Det blir förenklat, och fokus ökar ytterligare på den sociala dimensionen i Lissabonstrategin.

Anf. 19 PER BILL (m):

Jag skulle kunna hålla med om det mesta vad Ulf Holm säger. Jag vill ändå påminna ministern om att det i EU-nämnden brukar finnas en majoritet för att den öppna samordningsmetoden är bra så länge man lär sig av varandra och ”benchmarkar”.

Relativt ofta brukar sedan våra byråkrater i Bryssel fundera om det inte går att tänka sig någon typ av ”genuin koordinering”. Då blir vi på lite dåligt humör i EU-nämnden. Så fort vi kommer att se ”genuin koordinering” kommer det att finnas en majoritet här som sätter stopp. Bara så att ministern vet om det.

Anf. 20 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Jag kan försäkra Per Bill om att jag inte kommer att använda de uttrycken – jag tror inte någon annan i regeringen heller! Det gäller att vi gemensamt håller stånd mot byråkraterna i Bryssel.

2005/06:27

3 mars

Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN:

Då finns det stöd för regeringens ståndpunkt vad beträffar 3 a, c, d och e. Det finns stöd för regeringens upplägg på de övriga punkterna, det vill säga b, f och punkten 4.

Vi går vidare till nästa punkt på dagordningen. Det är punkten 5, Sysselsättningskommittén.

Anf. 22 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Jag tänkte hoppa över både punkt 5 och punkt 6. Det blir ingen diskussion över huvud taget på rådet om de frågorna. Det är bara att vi lägger dem till handlingarna. Jag tänkte ge mig in på punkten 7.

Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ingen som har något att säga på punkterna 5 och 6? Nej, så är inte fallet.

Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkten 7. Det är den kära 1408 som ska uppdateras. Varsågod, socialministern.

Anf. 25 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Precis, herr ordförande! Nu är det dags igen för denna årliga översyn.

Sedan Europeiska gemenskapen grundades har det funnits ett system för att garantera den sociala tryggheten då arbetstagare flyttar mellan medlemsstaterna. Huvudsyftet med förordningen är att personer som flyttar från en annan medlemsstat för att arbeta ska omfattas av *ett* socialt trygghetssystem. Ingen ska omfattas av två samtidigt, och ingen ska falla utanför. Förordningen omfattar förenklat anställda, egenföretagare, pensionärer som är EU/EES-medborgare samt familjemedlemmar. Huvudprincipen är att man är försäkrad i det land man är yrkesverksam. För att anpassa förordningen till den utveckling som har skett i nationella lagstiftningar och praxis uppdateras förordningen och bilagorna årligen. Det sker på förslag av kommissionen i samråd med medlemsstaterna. Nu har kommissionen lagt fram ett förslag till den årliga förändringen av 1408 om samordningen av sociala trygghetsförmåner.

För svensk del berörs bilagorna till förordningen. De svenska bilageanteckningarna berör främst det nya svenska pensionssystemet. Där finns ändringar som behövs för att försäkringskassorna ska kunna tillämpa förordningen på ett korrekt sätt. Sverige har gått igenom ändringarna med kommissionen innan förslaget lades fram. De anteckningar som nu finns är i överensstämmelse med vad vi har begärt att få med. Kort sagt: Det är en anpassning till det svenska pensionssystemet. Det har tagit viss tid att genomföra. Som ju EU-nämnden säkert känner till eftersom vi har pratat om detta vid några tillfällen tillsammans tidigare sker detta fortlöpande år efter år.

Det kan också nämnas att det finns ett förslag till tillämpningsförfordning av den nya förordning som har arbetats fram. Den heter 883. Den antogs 2004, och det har nu lagts fram en tilläggsförfordning av kommissionen. Rådet kommer att behandla förslaget och förväntas slutföra förhandlingarna under det tyska ordförandeskapet 2007. Först när tillämpningsförfordningen är klar kan den nya förordningen 883 ersätta förordningen 1408.

Jag vill erinra EU-nämnden om att detta att den gamla ska ersättas med den nya syftar till att förenkla och modernisera själva förordningen. Den är ganska tungarbetad. Jag vill också informera om att här pågår ett arbete med att utveckla själva tekniken mellan länderna så att detta ska ske med hjälp av den nya teknik vi använder oss av varje dag, det vill säga Internet.

Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är stöd för regeringens position på punkten 7.

Då går vi över till punkten 8, Rapport om hur de i anslutningsfördraget från 2003 fastställda övergångsarrangemangen fungerar.

Anf. 27 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Vid rådsmötet kommer rapporten om hur övergångsreglerna har fungerat att presenteras. Den rapport som vi nu har ger en översiktlig bild av arbetstagarnas rörlighet inom EU efter utvidgningen i maj 2004. Rapporten är ett underlag för de medlemsstater som nu ska besluta om de ska avskaffa eller förlänga övergångsreglerna. Detta beslut ligger helt i medlemsstaternas händer. Det är ingenting som rådet kommer att ta ställning till.

I rapporten konstaterar kommissionen att antalet arbetstagare från de nya medlemsstaterna till de gamla har ökat, men det handlar om relativt små volymer i relation till befolkningen i arbetsför ålder. Vidare menar kommissionen att övergångsreglerna inte har haft någon direkt påverkan på inflödet av antalet arbetstagare. Utvidgningen har haft övervägande positiva effekter och har inte lett till störningar på de nationella arbetsmarknaderna.

Slutligen råder kommissionen medlemsstaterna att överväga att lyfta sina restriktioner.

Innehållet i rapporten stämmer väl med Sveriges erfarenheter av utvidgningen hittills.

Anf. 28 LARS LINDBLAD (m):

Kommer det att bli någon form av diskussion efter föredragningen eller är det en ren föredragning?

Anf. 29 ULF HOLM (mp):

Vi ska väl välkomna rapporten. Jag vill ställa motfrågan om det finns någon analys till varför Sverige verkar vara så impopulärt att åka till för att jobba, med tanke på de få personer som söker sig hit för att jobba och att vi faktiskt har en öppen arbetsmarknad. Det är lite deprimerande att ingen vill komma hit.

Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag har själv ett par frågor.

Jag förutsätter att det blir en diskussion. Det är ändå en viktig erfarenhet som har gjorts att det inte har kommit så många.

Rent formellt kan Sverige aktivera att återinföra övergångsreglerna den 1 maj, men det utgår jag från att Sverige inte tänker göra. Det kan vi nästan hoppa över, men det kanske ska sägas ändå.

Tänker Sverige uppmana andra medlemsländer att instämma i kommissionens rekommendation att häva övergångsreglerna – Sverige har en åsikt, en position, i den frågan om vad andra länder bör göra?

När nu Bulgarien och Rumänien ska bli medlemmar kommer frågan om övergångsregler upp beträffande de två länderna. Formellt tror jag inte det behöver beslutas förrän i höst för svensk del och för de andra medlemsländernas del. Men det är möjligt att frågan kommer upp. Vad kommer då Sverige säga att inriktningen är beträffande Rumänien och Bulgarien?

Anf. 31 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Lars Lindblad frågade om det blir någon diskussion. Ja, vi tror att medlemsstaterna kommer att kommentera. Det är svårt att säga så här innan hur omfattande diskussionen blir. Eftersom rapporten ska redovisas är det troligt, precis som ordföranden sade, att det kommer att bli kommentarer från medlemsstaterna. Diskussion – svårt att säga.

Varför är vi inte så attraktiva? Det är svårt att säga. Detta är naturligtvis den första rapporten. Det säger ingenting om den kortare tiden, det vill säga de som är här mindre än tre månader. Vi får väl se. Det här följs naturligtvis noga och kontinuerligt inte bara från svensk sida utan från andra medlemsstater också. Det är en första rapport, och det är egentligen för tidigt att dra några stora slutsatser av detta.

Så till ordförandens frågor när det gäller om vi från svensk sida i en eventuell diskussion kommer att uttrycka någon åsikt. Svaret är nej. Vi kommer inte att lämna någon uppmaning till andra länder. Som jag sade i min inledning är detta en fråga som medlemsstaterna helt och hållet själva äger.

Sedan var det frågan om hur regeringen resonerar om eventuella övergångsregler för Rumänien och Bulgarien. Den frågan har ännu inte diskuterats i regeringen.

Anf. 32 LARS LINDBLAD (m):

Svaret var rimligen ja på min fråga, och ordföranden och ministern kommenterade en del saker.

Det är kanske inte en uppmaning till andra hur de ska agera som är det viktigaste regeringen kan göra vid det tillfället, utan egentligen är det att komma med ett inlägg om de positiva effekter vi har av att inte ha infört övergångsregler. Den farhåga som målades upp i den europeiska debatten har visat sig i praktiken i de länder som inte införde några övergångsregler vara helt felaktig. Både kommissionens rapporter och de nationella rapporter vi har i Sverige har visat att övergångsreglernas icke-varande i Sverige har givit positiva erfarenheter. Där har regeringen verkligen möjlighet att utan att skriva andra länder på näsan faktiskt bidra positivt inför nästa utvidgningsrunda. Det skulle jag gärna se att regeringen framför under den diskussionen. Det är ett perspektiv som verkligen skulle behövas.

Anf. 33 KARIN THORBORG (v):

Jag har inte riktigt fått klart för mig om kommissionen har rekommenderat att alla länderna tar bort dem eller ej. Jag uppfattar det så av Carl Hamiltons fråga. Ministern säger att beslutet ligger helt i medlemsländernas händer. Finns det någon rekommendation? I så fall tycker jag att vi ska stödja den.

Anf. 34 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Herr ordförande! Som jag sade i min inledning, Lars Lindblad, är det en bra beskrivning av hur det har sett ut. Det innehåll som finns i rapporten stämmer med de erfarenheter vi har gjort från svensk sida. Från att redogöra för hur rapporten ser ut och innehållet som ger en klar bild av hur det har fungerat så här långt till att ha någon åsikt om hur andra länder ska agera är det en bra bit att gå.

Jag vill betona att detta är en första rapport, och effekterna av utvidgningen får vi följa noga.

Sedan var det Karin Thorborgs fråga om vad kommissionen säger. Själva andan i rapporten är följande. Kommissionen rekommenderar medlemsstaterna att noggrant överväga om det finns anledning att ha den typen av restriktioner som de uttrycker på s. 15 i rapporten om övergångsreglerna.

Anf. 35 VICE ORDFÖRANDEN:

Om diskussionen kommer upp, kommer Sverige att tita inför frågan om man tycker att kommissionens rekommendation är bra eller dålig? Sverige är ett av de tre länder som inte har haft övergångsregler. Det blir lite egendomligt om Sverige inte säger ett knyst. Det är ändå den centrala frågan i debatten.

Anf. 36 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Som jag sade inledningsvis tror jag att det kommer att bli kommentarer från länderna. Detta är en information som kommer att lämnas. Det är svårt att nu säga hur den diskussionen kommer att utformas. Det får vi se när mötet kommer till stånd.

Som jag sade i min inledning stämmer resultatet i rapporten med de erfarenheter vi har från svensk sida. Det finns ingen anledning för oss att inte framföra det vid detta möte.

Anf. 37 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg.

Då går vi vidare till punkten 9, Övriga frågor.

Har statsrådet något att säga under punkten 9?

Anf. 38 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Ja, herr ordförande! Jag tänkte att jag skulle ta tillfället i akt och kommentera punkten c. Jag har förstått att det kan finnas ett visst intresse för detta. Jag har förberett något att säga på punkten 9 c. Det gäller förslaget om globaliseringsfond.

Förslaget antogs av kommissionen så sent som den 1 mars. Några förhandlingar kommer av naturliga skäl att inte äga rum på rådsmötet – mot bakgrund av denna rapport. Analys av detaljerna i förslaget är något som pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Vi kommer från regeringens sida att självfallet återkomma i lämplig ordning till riksdagen i frågan.

Som ni vet har regeringen varit skeptisk till själva upprättandet av fonden. I sak kan jag i detta läge enbart återge vad regeringen tidigare har framhållit, nämligen dels att det är viktigt att reglerna utformas så att fonden aktiveras enbart vid betydande störningar till följd av väsentliga förändringar i världshandelsmönster, dels att kriterierna för att aktivera fonden är strikta och neutrala i förhållande till ekonomiernas storlek.

Anf. 39 TOBIAS KRANTZ (fp):

Jag vill underblåsa socialministerns och regeringens övriga skepsis mot tanken på globaliseringsfonden. Frågan har varit uppe tidigare för

diskussion i EU-nämnden. Jag uppfattade då att en majoritet av ledamöterna delade regeringens skepsis på den punkten.

Jag skulle vilja be socialministern att försöka göra en liten analys av hur läget i rådsaktsen ser ut. Finns det några möjligheter att stoppa tankarna och idéerna? Hur stora möjligheter finns det att få genomslag för de svenska synpunkterna på hur reglerna för fonden ska se ut?

Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN:

Låt mig skjuta in att vi planerar att ha en beredningsgrupp i EU-nämnden där frågan kommer upp tillsammans med frågan om det finansiella perspektivet. Det kommer att vara inom två tre veckor.

Jag har talat med Ove Nilsson i finansutskottet. Vi försöker att göra det till något slags informell samordning mellan finansutskottet och EU-nämnden.

Anf. 41 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag tänkte inte ta upp frågan c. Jag har däremot en fråga under b. Det gäller punkten b 3. Jag är lite nyfiken. Ordförandeskapet har haft konferenser. Det har bland annat varit om medlemsstaternas gemensamma åtgärd mot skadliga traditionella sedvänjor i Bryssel den 25 januari. Vad togs upp där?

Anf. 42 ULF HOLM (mp):

Det gällde globaliseringsfonden. Vi i Miljöpartiet är inte bara skeptiska utan vi är totalt motståndare till Ams-politik på EU-nivå. Vi tycker att regeringen ska göra allt för att stoppa detta. Frågan är vilka förutsättningar som finns för att stoppa detta helt.

Anf. 43 VICE ORDFÖRANDEN:

Nu är väl beslutet fattat. Vi får väl försöka minimera skadorna.

Anf. 44 Socialminister BERIT ANDNOR (s):

Jag hälsar naturligtvis med tillfredsställelse att det verkar vara en enighet när det gäller skepsisen till denna fond. Det har fattats beslut och det är länkat till frågan om det finansiella perspektivet. Jag förstod på ordföranden att ni kommer att återkomma till frågan. Vi har precis tagit emot förslaget. Det pågår en analys av det i Regeringskansliet. Det är för tidigt för mig att säga någonting om hur det ser ut när det gäller de övriga medlemsländerna. Det finns ett beslut som hänger ihop med ett större beslut. Förutsättningarna kan bedömas vara minimala för att det ska hända något där.

När det gäller konferensen, Annelie Enochson, om medlemsstaternas gemensamma åtgärd mot skadliga traditionella sedvänjor. Sverige representerades där av statssekreterare Lise Bergh som arbetar med jämställdhetsminister Jens Orback. Det rörde till exempel frågor om könsstämpning.

Jag har egentligen redan svarat på Ulf Holms fråga.

Anf. 45 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för den fortsatta beredningen från regeringens sida.

2005/06:27

3 mars

2005/06:27
3 mars

Finns det någon A-punktslista?

Anf. 46 Socialminister BERIT ANDNOR (s):
Nej.

Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN:
Om så inte är fallet tackar vi statsrådet och medarbetare för presentationen.

Anf. 48 Socialminister BERIT ANDNOR (s):
Tack, herr ordförande!

Anf. 49 VICE ORDFÖRANDEN:

Mycket välkommen, miljöministern och medarbetare, till detta sammanträde! Jag föreslår att vi börjar med en återrapport från ministerrådsmötet den 2 december. Ordet är ministrarnas.

Anf. 50 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Tack så mycket! På ministerrådsmötet i Bryssel den 2 december tog vi beslut om rådsslutsatser om meddelandet om flygets klimatpåverkan. Till följd av diskussionerna kompletterades rådsslutsatserna med tydligare skrivningar om vikten av att studera effekterna av att inkludera flyget i handelssystemet på elpriset samt konkurrenskraften för energiintensiv industri. Slutsatserna utvecklades också i frågan om hänsyn till regioner med särskilda förutsättningar såsom öar och avlägsna regioner.

Efter det tog vi en partiell politisk överenskommelse om Life +, det vill säga förordningen om ett nytt miljöfinansieringsinstrument. Överenskommelsen kallades partiell eftersom den inte omfattade budgetbe-
lopp – då var ju inte budgeten klar.

Vi antog också rådsslutsatser inför mötet i Dubai om SAICM, den långsiktiga globala kemikaliestrategin.

Vi röstade om den genmodifierade hybridmajsen Monsanto863/810. Sverige röstade för. Ingen kvalificerad majoritet uppnåddes dock, och frågan gick därför såsom den brukar tillbaka till kommissionen för fastställande av beslut.

Vid rådsmötet hölls också en offentlig debatt om förslaget till direktiv om luftkvalitet och ren luft för Europa. Den frågan kommer jag att återkomma till på dagens dagordning.

Den sista frågan på dagordningen i december var en riktlinjedebatt om GMO. Den kommer också att följas upp på det här rådsmötet. I december gav det brittiska ordförandeskapet oss möjlighet att diskutera den framtida utvecklingen för bioteknik och den nuvarande beslutsprocessen för genetiskt modifierade organismer inom unionen.

I slutet av rådsmötet fick jag under Övriga punkter tillfälle att informera om det informella ministermöte om Östersjöns miljö som hölls i Stockholm den 23 november.

Anf. 51 ULF HOLM (mp):

På punkt 8, GMO och nästa steg, står det att kritik även riktades mot Livsmedelssäkerhetsmyndigheten då dessa alltid uttalade sig positivt om de produkter som var föremål för omröstning. Då är det ju intressant vilka länder som tog upp detta.

Längre ned skriver ni att Sverige även erkände att situationen med omröstningsförfarandena är problematisk. Vilka effekter drar man av detta när det gäller framtida saker? Vilken position intog Sverige? Eller erkände man bara att det var ett problem?

Anf. 52 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Vi tog upp vid förra rådsmötet att det är ett stort problem att dessa förslag regelmässigt beslutas av kommissionen och att vi inte kan uppnå någon kvalificerad majoritet. Det är ett stort problem, och det kommer vi att återkomma till i den kommande debatten. Jag återkommer gärna till Sveriges position inför den fortsatta debatten om de här frågorna.

När det gäller vilka länder som tog upp kritiken mot den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, Efsa, var det bland annat Österrike. Här tror jag dock att jag ska be om hjälp från Daniel Paska, som är sakkunnig på det här området. Har du information om vilka länder som förde fram just den kritiken sist? Jag minns det icke, men det var framför allt de länder som är kritiska mot GMO.

Anf. 53 Departementssekreterare DANIEL PASKA:

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 54 ULF HOLM (mp):

Det som står om Sverige längst ned på s. 5 handlar alltså inte om det omröstningsförfarandet utan om någonting helt annat. Jag trodde att det hade att göra med problemet med den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, att de alltid när det kommer förslag uttalar sig positivt om dessa. Det var två olika saker; jag trodde att de hängde ihop. Sverige påtalar alltså inga problem med att en myndighet alltid uttalar sig positivt om en sak när grundsatsen ska vara att man ska iakttä försiktighetsprincipen.

Anf. 55 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Vid förra mötet var den specifika frågan inte uppe, utan vi talade om hela processen. Där ingår i och för sig Efsa som en del, men vad vi talade om var framför allt det faktum att vi har omröstningar i kommittén och omröstningar i rådet och sedan kommer det åter till kommissionen. Där emot kommer frågan om Efsa exklusivt upp den här gången, så vi kan få skäl att återkomma till den.

Anf. 56 VICE ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna och går över på dagens dagordning inför ministerrådsmötet den 9 mars. Vi börjar med punkt 3, Temainriktad strategi för luftföroreningar, där det ska tas rådsslutsatser.

Anf. 57 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Miljöministrarna ska alltså anta rådsslutsatser mot bakgrund av den tematiska strategin om luftföroreningar. Låt mig först säga att Sverige har varit kritiskt till kommissionens förslag till strategi för luftföroreningar eftersom ambitionsnivån har varit alltför låg och underlaget bristfälligt. Bland annat har man inte tagit hänsyn till icke tekniska åtgärder och klimatåtgärder som kan vidtas för att förbättra luftkvaliteten. Vi har dock varit relativt ensamma, vilket vi såg vid den förra debatten, om att vilja skärpa förslagen. Behandlingen av strategin i rådet har handlat om att komma överens om rådsslutsatser. En förändring av strategin i sig har då inte varit aktuell, utan vi har fått utgå från kommissionens förslag.

Sverige har därför i ett tidigt skede verkat för att förslaget till rådsslutsatser ska bli så skarpt som möjligt.

Mot bakgrund av den debatt vi hade och det förslag vi hade att utgå ifrån är jag relativt nöjd med de slutsatser som nu kommer upp i rådet. I dessa görs en hänvisning till EU:s sjätte miljöhandlingsprogram och målet att nå halter av luftföroreningar som inte ger betydande negativ påverkan på människors hälsa och miljön samt att halterna av luftföroreningar inte ska överstiga kritisk belastning. Det är väldigt viktigt att betona att detta långsiktiga mål ska gälla, och vi reagerade mot att kommissionen ganska rakt av konstaterade att vi kanske inte skulle kunna nå detta mål över huvud taget. Vi anser att det måste vara tydligt att vi strävar efter att nå detta mål.

Rådsslutsatserna tar också upp vikten av det vetenskapliga arbetet inom luftvårdskonventionen, LRTAP, som ligger till grund för strategin. Sverige deltar aktivt i framtagandet av vetenskapliga underlag som har möjliggjort de politiska åtagandena inom luftvårdsområdet. Det är väldigt viktigt att vi kan bygga på vetenskapliga underlag som är bra.

I rådsslutsatserna tar vi också upp revideringen av det så kallade takdirektivet. Detta direktiv är särskilt viktigt eftersom medlemsstaterna genom det blir bundna till utsläppsbegränsningar.

Jag är också nöjd med att Sveriges synpunkt att översynen av strategin bör nämnas och att strukturella åtgärder och klimatåtgärder bör beaktas har hörtsammats. Vi var kritiska mot att detta inte fanns med i kommissionens förslag.

Det finns två utestående frågor till rådsrådet. Ett land vill inom ramen för rådsslutsatserna ta upp och försvaga det förslag om krav för fina partiklar – PM_{2,5} – som finns i kommissionens förslag till luftkvalitetsdirektiv. Detta kan vi inte godta. Direktivet ska egentligen inte heller förhandlas nu, utan detta är ett sätt att försöka föregripa förhandlingen om direktivet. Ett annat land vill att småskalig vedeldning uttryckligen ska nämnas bland de åtgärder som kommissionen anmodas att skynda på. Detta kan vi från svensk sida stödja. Det ingår visserligen redan, även om det inte uttrycks explicit. Småskalig vedeldning är ett problem även i Sverige, och vi välkomnar EU-gemensamma åtgärder på det området.

Anf. 58 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag har en fråga till miljöministern om just det här sista med småskalig vedeldning. Vad är det Sverige kan stödja? Är det begränsningar tidsmässigt, eller hur är det tänkt? Vad står det i handlingarna i punkt 8?

Anf. 59 ULF HOLM (mp):

Miljöministern säger att hon är relativt nöjd med slutsatserna. I underlaget står det att vi stöder dem rakt av. Där verkar vi jättenöjda. Det är en viss skillnad.

Räcker denna ambitionsnivå för att uppnå de målsättningar som finns i miljöhandlingsprogrammet till 2020? Det är den frågan man måste ställa sig. Enligt oss från Miljöpartiet räcker den inte för att nå ända dit, och då bör man ha en ännu högre ambitionsnivå. Jag uppfattade nog att miljöministern själv är inne på den linjen, att vi ska försöka höja ambitionsnivån ytterligare. Det är väl det budskapet jag vill ge miljöministern till mötet: att göra vad hon kan för att höja ambitionsnivån.

2005/06:27

3 mars

Frågan är också: Om man inte lyckas med det, bör man då rösta mot eller lägga ned sin röst? Det kanske miljöministern också kan svara på. Jag tror inte att detta är tillräckligt för att nå de mål som är uppsatta.

Anf. 60 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Låt mig först säga till Annelie Enochson när det gäller småskalig vedeldning att det som framförs som förslag helt enkelt är att det ska finnas EU-gemensamma åtgärder på det här området. Det är inte preciserat vilka typer av åtgärder det skulle vara, men förslaget är att man understryker just den småskaliga vedeldningen. Sedan tidigare har det funnits skrivningar om förbränningsanläggningar som i princip inkluderat småskalig vedeldning. Den har dock inte särskilt understrukits, men genom detta förslag skulle man särskilt understryka att också åtgärder för småskalig vedeldning skulle kunna bli aktuella. Exakt vilken utformning de skulle få finns inte med här, men det kan röra sig om gemensamma krav om vad som ska gälla för exempelvis vedpannor. I Sverige har vi ju sådana krav, men många länder har pekat på vikten av EU-gemensamma krav.

När det gäller rådsslutsatserna är vi som jag sade nöjda med att vi har kommit så långt som vi har – ”jättenöjda” kan jag inte tänka mig att vi har skrivit i några papper. Vi har dock en bakgrund av att vi i Sverige varit förvånansvärt ensamma i våra positioner. Vad vi nu ska besluta om är rådsslutsatser. Här gäller enighet. Vi ska *enas* om rådsslutsatser. Det är inte fråga om att rösta eller att kunna rösta emot i det här fallet, utan det är enighet som gäller.

Det jag tycker är särskilt positivt är att vi nu tar upp det här målet. Det som kommissionen skrev, där man bara avfärdade detta och sade att vi kunde nöja oss utan att nå målet, ser jag att länderna nu går emot. Dessutom tar man upp det som vi tyckte var riktigt viktigt, nämligen detta med strukturella åtgärder och klimatåtgärder. Det är väsentligt. Det man gjort i strategin är att man väldigt mycket har fokuserat på tekniska åtgärder, och när de tekniska åtgärderna inte har räckt har man sagt att det inte går – men det går! Nu har vi fått in att strukturella åtgärder och klimatåtgärder bör bli aktuella.

Det är när vi kommer till direktivet, och också revideringen av direktivet, som det blir riktigt skarpt och viktigt. Det är då man skarpt kan driva de här förändringskraven. Vi har dock kommit en bit på vägen i att få gehör för våra slutsatser – en ganska lång bit på vägen, skulle jag säga.

Anf. 61 LARS LINDBLAD (m):

Jag är lite fundersam kring förtydligandet av gemenskapspolitiken när det gäller vedeldning. Huvudsakligen har ju detta lokala effekter, om jag har förstått frågan rätt. Egentligen ska ju – det tror jag är vår grundläggande syn över partigränserna – miljöfrågorna i EU handla om de stora, gränsöverskridande frågorna. Genom att fokusera på denna typ av frågeställningar, som hanteras betydligt bättre på lokalplanet eller det nationella planet, tappar man lite kraft i de stora frågorna.

Är det någonting vi behöver när det gäller luftföroreningar handlar det ju snarare till exempel om krafttag mot koleldningen, som ju växer alltmer i Europa. Där har Sverige och alla andra länder ett eget ansvar att se till att bedriva en energipolitik som leder rätt. På något sätt borde man

när man diskuterar de här frågorna lyfta fram mer kraftfulla verktyg än takregler. Ett exempel som jag har nämnt ett antal gånger är ett handels-system för andra föroreningar än CO₂ eller koldioxidekvivalenter, till exempel starkt försurande ämnen. Det tycker jag egentligen skulle vara bättre än att fokusera, som något medlemsland vill göra, på vedeldning.

2005/06:27

3 mars

Anf. 62 ULF HOLM (mp):

Jag är lite förundrad över miljöministerns uttalande att eftersom det krävs enhällighet kan vi inte rösta emot. Det tycker jag låter väldigt konstigt. Är vi inte nöjda med det här förslaget och tror att det kan vara en väg framåt måste vi väl rösta nej och därmed tvinga med de andra. Men det kanske är en sidodiskussion.

Jag tycker fortfarande inte att svaret är att dessa ambitioner är tillräckligt höga för att vi ska nå de mål vi har satt upp. Då är frågan: Om du nu ger med dig och säger ja till detta, har då Sverige möjlighet att ställa högre krav? Eller finns det en risk att högre svenska krav kommer att sägas vara oförenliga med den inre marknadens krav på andra områden? Det vill säga: Har Sverige en chans att gå före på miljöområdet i de här avseendena?

Anf. 63 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag måste också ta upp detta med vedspisarna. Det är ju livsfarligt medialt om det sprids en bild av att EU ska hindra oss från att elda som vi vill i våra sommarstugor eller någonting sådant. Vad är ministerns och Sveriges position inför den typen av invändningar och frågor?

Anf. 64 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Låt mig först säga att vedspisfrågan inte på något sätt är central för dessa rådsslutsatser. Det är dock en utestående fråga där jag vill vara tydlig med var Sverige står.

Låt mig också säga att detta inte är något litet problem. Det är ett av de kanske svåraste luftkvalitetsproblem som Sverige har kvar. Väldigt många orter i Sverige har mycket dålig luftkvalitet just på grund av vedspisarna. Det finns ett skäl till att vi inte har gjort någonting åt det, och det är att det skulle kosta ganska mycket pengar för väldigt många enskilda människor att byta ut sina vedspisar. Det skulle dock behövas. Vi har i dag krav att när man köper en ny ska det vara en annan kvalitet på den. Men detta är alltså inget struntproblem på något sätt.

I många länder är inte heller skillnaden mellan lokala problem och de som skrider över gränserna så stor. Det finns väldigt små länder med nära gränser. Ett land med stora luftkvalitetsproblem är till exempel Nederländerna. De är extremt beroende av att vi gör saker tillsammans.

Jag tycker inte att vi ska överbetona det här. Vi har inte drivit den här frågan. Vi har dock sagt, i ljuset av att detta faktiskt är ett stort problem även för oss i Sverige, att om ett annat land driver den skulle det se ganska konstigt ut om vi skulle motsätta oss att se på förslag om EU-gemensamma åtgärder på området. Vi har inget skäl att gå emot en sådan fråga. Detta är ett problem i Sverige också. Låt oss titta på förslagen!

När det gäller Ulf Holms fråga skulle jag vilja göra väldigt klart vad rådsslutsatser är. Vi kommer att ha många rådsslutsatser här, och vi har många gånger i nämnden fått dessa diskussioner om att det är strunt att

inte Sverige går emot. Vi kan göra en sak: Vi kan förhindra att det blir några rådsslutsatser över huvud taget om vi inte enas. Det är det som är alternativet. Det har funnits länder som har försökt göra så att det inte blir några rådsslutsatser över huvud taget. Det är inte särskilt konstruktivt. Man måste inse vilka beslutsregler som gäller, och för rådsslutsatser gäller enighet.

Det gör att de inte heller är vassa i den meningen att de handlar om skarp lagstiftning eller någonting sådant, utan de är i regel ett slags uttalande om riktningen, ett samlat uttalande från regeringarna om ungefär var vi kan lägga oss. Vi kan välja att vägra och därmed fälla rådsslutsatserna. Sedan kan man naturligtvis försöka driva dem längre. Där kan man komma en bit om man är ett stort land.

Jag tycker att vi har kommit långt i detta. Det tycker jag är viktigt att se. Vi var ganska ensamma om att över huvud taget kritisera kommissionen. Det var anmärkningsvärt många länder som ville ha svagare krav. Trots detta har vi nu lyckats lyfta upp det som var riktigt viktigt – att erkänna att vi ska nå de mål som tidigare har satts upp när det gäller luftkvaliteten och att se till att andra åtgärder erkänns så att de kan komma in.

Sedan kommer de skarpa besluten till exempel när vi diskuterar direktivet. Så fungerar det. Vi har många rådsslutsatser där vi kommer att återkomma till detta, så de skarpa förslagen kommer. Ingenting förhindrar oss heller utifrån rådsslutsatserna att inta vilken position vi vill i förhandlingar om direktiv eller skarpa beslut i fortsättningen. Vi har tvärtom gjort tydligt och klart var vi ligger. Detta begränsas inte på något sätt. Däremot har vi fått andra att begripa att det fanns vissa brister i kommissionens rapport, och jag hoppas att de ska kunna hjälpa till i fortsättningen.

Anf. 65 VICE ORDFÖRANDEN:

Då ser jag att det finns ett stöd för regeringens position.

Vi går över till nästa punkt på dagordningen. Det är punkt 4, Typgodkännande av motorfordon.

Anf. 66 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Här är det också en policydebatt. Kommissionen presenterade den 9 januari i år ett förslag till nya avgaskrav för personbilar och lätta lastbilar, så kallade EURO 5-krav. Vid miljørådsmötet den 9 mars 2006 får vi den här politiska debatten, som ska utgå från frågan om EURO 5-förordningen ska omfatta ett långtidsperspektiv och därför redan nu innehålla ett andra steg rörande betydligt lägre utsläppsvärden, särskilt för NO_x, alltså kväveoxider.

Vi menar att det är viktigt att förordningen redan nu ska innefatta nästa kravnivå, EURO 6. Vi vill arbeta för betydligt skärpta avgaskrav och att provmetoderna för avgasmätning bättre återspeglar de verkliga utsläppen. Särskilt viktigt är att vi får skärpta gränsvärden för kväveoxider och för partiklar i jämförelse med de krav vi har nu.

Det är också viktigt för Sverige att vi redan nu – vi menar att vi kan göra det redan nu när det gäller EURO 5 – inkluderar alternativbränslebi-
lar. Alternativa bränslen som biogas, etanol och RME ska få användas

som referensbränsle vid provning. I dag får bara konventionella fossilbränslen användas. Det är ett problem, därför att då får vi inte rätt bild när vi ska bedöma miljöaspekterna av att använda alternativa bränslen.

Vi menar att det är mycket viktigt att EURO 6, alltså nästa steg, kan beslutas i den här förordningen och att EURO 5 därmed får en begränsad giltighetstid. Kraven för EURO 6 bör läggas på en nivå som i praktiken kommer att kräva införande av katalytisk rening av kväveoxider och avancerade partikelfilter. Det är oerhört viktigt att vi redan nu bestämmer detta, så att bilindustrin får klart för sig vilka krav det är som kommer att gälla, att man därmed får tid att ställa om och inte kan fortsätta att säga att de inte klarar det här tekniskt. Tydliga riktlinjer från kommissionen och rådet för vad som ska gälla vill vi se.

Anf. 67 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens upplägg på punkten 4.

Vi går över till punkten 5, Genetiskt modifierade organismer, GMO.

Anf. 68 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Som vi har talat om hölls det redan förra gången en politisk debatt kring användandet av genetiskt modifierade organismer och ansökningsförfarandet för dem. Österrike har under sitt ordförandeskap fortsatt den här diskussionen, och det kommer att hållas en debatt kring GMO på det här rådsmötet.

Vid den förra debatten framfördes kritik mot hur utvärdering av GMO går till. Framför allt kritiserades då, som Ulf Holm var inne på, den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, Efsa, därför att den i stort sett alltid uttalar sig positivt om produkter som är föremål för omröstning. Kritik framfördes också mot omröstningsproceduren, detta att när kvalificerad majoritet inte kan nås, som jag nämnde, i kommittén eller i rådet blir det kommissionen som får fastställa beslut.

Inför debatten har Österrike valt att fokusera på två frågor, dels om medlemsländerna ser problem när det gäller utvärdering av GMO avsedda som livsmedel eller foder, dels om beslut om GMO kan göras mer transparenta och förståeliga för medlemsländerna.

När det gäller Efsa och dess arbete med utvärderingar och riskbedömningar kommer Sverige att lägga huvudpunkten på att vi anser att den här processen bör kunna bli mer transparent från Efsas sida och även processen i dess helhet. Man ska kunna öka insynen i godkännandeprocessen, till exempel genom bättre information till konsumenter och en öppnare dialog mellan aktörerna.

Det vore också önskvärt när en vetenskaplig panel presenterar en sammanvägd bedömning, såsom Efsa gör, att man får en bild av på vilka grunder bedömningarna skiljer sig åt. Vad är det alltså för bedömningar som ligger till grund för den samlade bedömningen?

Vi borde kunna utveckla riskbedömningarna. Det är viktigt att analysera långsiktiga ekologiska effekter av GMO. Det framförde jag vid det förra miljørådsmötet. Den här gången kommer jag också att ta upp att vi bör titta på indirekta långsiktiga effekter av GMO-användning noggrannare än vad vi hittills har gjort. Ett område som vi tycker är särskilt angeläget att titta på gäller indirekta effekter av en övergång till herbicidtoleranta grödor. Väldigt många av de här grödorna som diskuteras är ju

2005/06:27

3 mars

toleranta, eller motståndskraftiga, mot växtskyddsmedel. Här har kommissionen haft ett arbete i gång, och det bör påskyndas och utvecklas.

Det som är problematiskt är att när herbicidtoleranta grödor används kan man använda så kallade totalherbicer, som slår mot allt. I detta uppstår helt nya odlingssystem. Man slår ut alla ogräs och har kvar den herbicidtoleranta grödan. Vad det innebär på lång sikt till exempel för den biologiska mångfalden behöver vi veta mer om. Det finns forskning om det, men vi behöver veta mer om det och det behöver diskuteras inom gemenskapen.

En särskild problematik uppstår om GMO-grödor utvecklas för att ha tolerans mot herbicider med uppenbart skadliga egenskaper, till exempel reproduktionstoxiska egenskaper, mot kemikalier som vi inte vill ska användas. Här finns en tydlig koppling mellan godkännandeförfarandet för GMO och vårt arbete på kemikalieområdet.

När det slutligen gäller beslutsproceduren för att godkänna GMO ifrågasätter vi inte kommittologiprocessen, som det heter, i sig, det förfarande vi har att först låta kommittén rösta och sedan rådet, och sedan får kommissionen ta beslut. Vi har det beslutsförfarandet i väldigt många olika sammanhang i gemenskapen, och att ifrågasätta det är att starta en väldigt stor process. Vi måste i så fall se: Vad skulle vi ha i stället? Innebär det här ett ifrågasättande av kommittologiproceduren i sig? Vi tror att det är viktigare att gå in på GMO-frågorna och se om den diskussion som nu har inletts, och som vi tycker är positiv, kan fortsätta.

Många medlemsstater är väldigt negativa till att kommissionen, i enlighet med det här kommittologiförfarandet, fattar beslut som ibland går emot väldigt många medlemsstater. Det som har förts fram och som är viktigt är att kommissionen har gjort ett uttalande om att den ska undvika att gå emot en förhärskande inställning – *predominant position*, som det heter – inom rådet. Många har ställt sig frågan när det i vissa fall – inte i alla på långt när – av dessa godkännandeförfaranden har varit mer än en majoritet som har varit emot och kommissionen ändå har fattat de här besluten. Det har förorsakat väldigt mycket irritation.

Det vore värdefullt om kommissionen med sitt uttalande kunde utveckla hur man ser på det här och hur man röstar i de här fallen, hur man ska hantera de här ärendena när väldigt många medlemsländer är emot.

Sammantaget hoppas jag att de diskussioner som nu börjar ska kunna leda fram till en bättre diskussion i sakfrågan som gör att vi inte ska behöva riva upp hela beslutandeförfarandet men däremot få ett ökat förtroende för hur processen går till.

Anf. 69 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag tycker att det är jättebra att den här diskussionen kommer till stånd, så att man kan diskutera hur vi ska kunna fatta de här besluten. Många gånger sitter vi här i nämnden och vet resultatet från början, det vill säga att det inte blir något resultat alls.

Vad jag vill peka på är att det är oerhört viktigt att det blir transparent, alltså att man som konsument kan se hur de här besluten har fattats och på vilka grunder för att minska just konsumenternas oro för det. Det står i underlaget: ”Det kan däremot finnas anledning till att undersöka hur processen kring godkännande av genetiskt modifierade organismer kan göras mer transparent för EU:s medborgare.” Jag tycker att det ska

stå att ”det finns anledning”. Jag tror att det här är ett krav som många konsumenter i alla EU:s länder ställer. Man vill veta. Och det räcker inte med bara märkning; man vill veta vad det är och varför.

2005/06:27

3 mars

Anf. 70 ULF HOLM (mp):

Jag delar Christina Axelssons åsikter och synpunkter. Jag tycker att det är viktigt att man lyfter fram den här diskussionen om den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, som trots en instruktion om att försiktighetsprincipen ska gälla i princip alltid säger ja till GMO-produkter. Då måste det vara något systemfel i den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, om man alltid kommer fram till samma svar. Det är något fundamentalt fel där, och jag tycker att Sverige bör stödja Österrike i eventuella förändringar av instruktionerna till myndigheten. Det är uppenbarligen fel på instruktionerna.

Sedan var det omröstningsmetoderna. Egentligen borde det vara så att om omröstningsmetoden inte fungerar måste man göra om den. Det kan inte vara ett argument att den finns på så många andra ställen i EU. Ja, men då är det kanske problem på andra ställen i EU också. Då måste man göra en bättre omröstningsmetod. Kommittologin måste förändras. Utifrån den försiktighetsprincip som ska gälla på det här området borde det vara så att det ska vara en aktiv majoritet av EU-länderna för att godkänna en produkt i stället för tvärtom, som nu. Då skulle man få det mycket tydligare från medlemsländerna. Jag tror också att det skulle vara lättare, efterfrågat från konsumenterna, att veta vilka länder som vill ha en GMO-produkt, som aktivt har röstat för. I dag kan Sverige gömma sig bakom det här och säga att det är de andra och sedan får andra bestämma. Jag tror inte att det är bra. Det inger inget förtroende.

Anf. 71 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Eftersom man kan ifrågasätta hur Efsafolket kan släppa igenom precis allt, eller väldigt mycket, som Ulf Holm också tog upp, är den ståndpunkt som Sverige kommer fram till lite märklig, att det inte finns anledning att kritisera Efsas oberoende status. Vi kristdemokrater tycker att det är lite för tidigt att ge Efsa godkänt på det här sättet. Vi anser att det finns skäl till en mycket mer ifrågasättande hållning, när det gäller både nyttan och långsiktiga konsekvenser. Precis som Ulf Holm var inne på: Vart tog försiktighetsprincipen vägen?

Jag tror att man nog ska vara mer kritisk, eftersom vi inte känner förtroende för det som Efsa har gjort hitintills. En mer kritisk hållning skulle vi vilja ha.

Anf. 72 LARS LINDBLAD (m):

Jag känner ändå anledning att ta till orda på några punkter. Först finns det nog anledning till att kritiken mot Efsa huvudsakligen kommer från de länder som ständigt och jämt säger nej i ministerrådet, och också att kritiken härifrån kommer från de partier som vanligtvis säger nej även i EU-nämnden.

Jag är ingen expert på Efsas verksamhet och deras bedömningar, utan jag läser dem som alla andra. Men jag misstänker att en del av de företag som försöker få GMO-produkter godkända har lärt sig en läxa sedan tidigare, till exempel Monsanto, hur man hanterar de här frågorna. Det

finns nog en hyfsad eftertänksamhet när man går igenom den här proceduren, innan man lämnar fram en GMO-produkt för godkännande, vilket kanske leder till att Efsa varje gång kommer fram till ett positivt beslut. Det kan nog finnas andra skäl till att de är positiva än någon form av religiös övertygelse om att GMO skulle vara bra.

Jag instämmer med dem som tycker att den här diskussionen kring GMO-besluten verkligen behöver föras, som Christina Axelsson var inne på. Men det finns ju en anledning till att den här diskussionen dyker upp just nu, med detta ordförandeskap. Liksom Ulf Holm tror jag att det skulle finnas en del instämmanden från den österrikiska regeringen. Det får man också ta i beaktande i den här diskussionen.

Jag tillhör då den mer positiva sidan, även om jag tycker att det är viktigt att vi bibehåller en rätt besvärlig process, en försiktighetsprocess, som gör att man söker belysa de här GMO-grödorna ur många olika perspektiv innan man godkänner dem. Tyvärr får man väl konstatera att vi får leva med den beslutsprocedur som vi har, eftersom vi inte når kvalificerad majoritet i ena eller andra riktningen. Jag är inte helt övertygad om att Ulf Holms modell skulle vara bra, att man skulle ha någon form av omvänd syn på kvalificerad majoritet – det skulle ju bara gagna hans syften, förstås. Vi får väl leva med den processen som den ser ut nu.

Anf. 73 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Den sista kommentaren från Lars Lindblad belyser väl det som kan vara problemet om vi går in i att förändra kommittologiprocessen. Har vi en djup oenighet mellan länderna kommer det inte att bli lättare att ändra processen, utan vi kommer förmodligen att hamna i samma låsningar där. Det är därför som jag tycker att det är rimligt att först försöka se vad vi kan göra i sakfrågan för att bygga förtroende i den här processen. Sedan kan det visa sig att det så småningom ändå hamnar i kommittologin, men jag tror inte att vi har gjort tillräckligt på andra punkter.

När det gäller detta att Efsa kommer fram till positiva omdömen varje gång är vår bedömning – och det ligger något i det som Lars Lindblad säger – att väldigt många ansökningar faller bort under vägen. Det är inte nödvändigtvis så att utifrån det att de säger ja i stort sett alla gånger så brister det. Jag anser dock att det brister i transparens.

När det gäller Christina Axelssons fråga anser jag att det finns skäl för oss att titta på vår position när det gäller Efsa och titta noggrannare på den kritik som har framförts. Oavsett inställning till GMO har vi glädje av att det finns ett förtroende för processen. Det är inte bra att det förs en så omfattande diskussion. Vi kommer att fortsätta att titta på den här kritiken. Sedan finns det skäl att diskutera på vilket sätt Efsa fattar beslut och den oberoende ställningen.

Vad vi dock har sagt är att vi inte tycker att vi ska ifrågasätta den idé som finns bakom Efsa, att det är ett oberoende organ som inte är direkt knutet till politiken, utan ett oberoende vetenskapligt organ, men vi ska se till att besluten fattas på ett bra sätt. Den diskussionen kommer att fortsätta.

Transparensen tror jag är väldigt viktig, också inför konsumenterna. Får vi, som vi kommer att föra fram nu, en bättre bild av att Efsa bör kunna redovisa att det har funnits skiljaktiga meningar, på vilket sätt och

med vilka argument, är det också någonting som kan föras ut till konsumenter.

Jag vill i samband med det säga att det finns en hemsida som heter gmo.nu, som de ansvariga myndigheterna i Sverige har och som det är bra att ni känner till också. Det är där som information förs ut, och den skulle kunna utvecklas.

Jag tror att vi kan få skäl att återkomma. Vi kommer inom regeringen att titta vidare på hur vi ska se på Efsas arbete. Men hittills har vi alltså inte tyckt att det har funnits skäl att ifrågasätta, och det är det som kommer till uttryck här i våra synpunkter.

Anf. 74 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för regeringens upplägg på punkten 5, Genetiskt modifierade organismer.

Då går vi över till punkten 6, och det rör sig om rådsslutsatser om biologisk mångfald. Vill ministern ta 6 a och 6 b tillsammans eller separat?

Anf. 75 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Jag kan ta dem var för sig, först biologisk mångfald. De hänger dock ihop, en konferens i Brasilien.

FN:s konvention om biologisk mångfald är en konvention som syftar till att bevara den biologiska mångfalden och att rättvist fördela den biologiska nytta som uppstår när man utnyttjar genetiska resurser. När det gäller bevarande och hållbart nyttjande finns det en stor samsyn inom EU och i det internationella samarbetet. Det som vållar de största konflikterna inom EU gäller ju frågan om rättvis fördelning av utnyttjandet av genetiska resurser. Här har vi inte kommit framåt i det internationella förhandlingsarbetet. Det finns en polarisering mellan fattiga länder som är rika på biologisk mångfald och vissa industriländer. Det här är någonting som framför allt missgynnar de fattiga länderna med stora biologiska resurser.

Det är just den här frågan om rättvis fördelning som är utestående också när vi ska komma överens om rådsslutsatser på ministerrådet. Sverige och några andra länder förordar att EU på ett mer konstruktivt sätt ska visa sig beredvillig att inrätta en legalt bindande internationell regim som reglerar hanteringen av genetiska resurser. Vi vill ha mer progressiva rådsslutsatser här, och vi vill peka på att vi måste komma framåt i de internationella förhandlingarna.

Merparten av medlemsstaterna har dock reserverat sig för att rådsslutsatserna ska omfatta ett uttalande om att inrätta en sådan legalt bindande internationell regim. Vi kommer förmodligen inte att hitta fram här, utan det kommer att bli en kompromisslösning vilken position EU ska ha i den här frågan när vi går till förhandling.

I övrigt stöder vi förslaget till rådsslutsatser. Det är mycket som är bra i det som handlar om effektivisering av konventionen, att se till att vi verkligen går mot handling i de här frågorna.

En fråga som är viktig är biodiversitet i marina miljöer, som är väldigt hotade. Här ställer vi oss bakom de förslag i rådsslutsatserna som syftar till att finna lösningar inom ramen för FN:s havsrättskonvention när det gäller att värna biologiska resurser på internationellt vatten, där vi

2005/06:27

3 mars

inte har kommit framåt och det måste, som vi ser det, tas upp i havsrättskonventionen.

Anf. 76 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi går över till 6 b.

Anf. 77 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Här kan jag vara mycket kort. Det gäller Cartagenaprotokollet om biosäkerhet, som alltså knyter an till GMO. Här finns inga utestående frågor, utan vi är helt eniga i EU om hur vi ska hantera det här. Det viktiga för oss här är att vi har beslut i EU om spårbarhet, märkning och annat, och det är viktigt för oss att vi kan behålla de reglerna och att de internationella regelverken inte försvagar våra möjligheter. Här har vi ganska stora motsättningar i världen i dag, inte minst när det gäller några stora jordbruksländer.

Anf. 78 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det är ett stöd för regeringens position under punkterna 6 a och 6 b.

Då går vi vidare till punkten 7, Bedömning och hantering av översvämningar. Det är en lägesrapport.

Anf. 79 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Det här är bara en lägesrapport, men det är en fråga som ändå har ett stort intresse för Sverige. Låt mig säga några ord om detta.

Kommissionen har lagt fram ett nytt förslag som nu diskuteras, och det handlar om att minska riskerna för översvämningar. Det ska tillämpas på alla avrinningsområden och kustområden där betydande risker finns. Enligt förslaget ska medlemsländerna göra en preliminär bedömning av riskerna för översvämningar. Där det finns betydande översvämningssrisker ska man göra kartor och planera hanteringen av översvämningarna. Detaljerade mål för skydd mot översvämningar och åtgärder för att nå målen regleras inte i direktivet, utan det ska man bestämma i medlemsstaterna enligt det här förslaget.

Bakgrunden till det här är att vi har haft flera väldigt svåra översvämningar i Europa. Även Sverige har varit utsatt för översvämningar. Det finns goda skäl att ta upp den här frågan, inte minst i ljuset av klimatförändringarna, som kan göra de här problemen större.

I Sverige har vi väldigt bra system för att arbeta. Det ligger mycket ansvar på kommunerna för förebyggande åtgärder och räddningstjänstinsatser. Länsstyrelser och centrala myndigheter har uppgifter när det gäller stöd och samordning i Sverige. Kommunerna ska i planeringen se till att man tar hänsyn till detta. Vi jobbar med det här speciellt i en stor utredning nu om klimateffekter på längre sikt, vad klimatförändringarna kan få för effekter.

När det gäller det direktiv som nu föreslås tycker vi att en viktig fråga är vad som ska ligga på EU-nivå och på medlemsstatsnivå. Vi tycker att man går för långt i vad som ska ligga på EU-nivå. Vi tycker att det är gränsöverskridande avrinningsområden där man ska reglera det här på EU-nivå, där det finns ett mervärde. Det ska finnas en flexibilitet som

gör att vi kan jobba och undvika detaljerade krav som ställer till det för oss när vi jobbar på nationell nivå.

Vi förutser ingen diskussion om det här förslaget. Blir det någon diskussion kommer jag att framhålla att vi vill ha en flexibilitet i förslaget när det gäller detaljreglering.

2005/06:27

3 mars

Anf. 80 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Det känns väldigt bra, tycker jag, med den ståndpunkt som miljöministern redovisar här, att man går för långt och att man ska försöka hålla sig ifrån det här. Vi i Sverige har ju PBL, plan- och bygglagen, som fungerar som ett utmärkt verktyg. Vi har också den förnämliga subsidiaritetsprincipen inom EU, och om något ska väl den tillämpas på det här området. Jag stöder verkligen miljöministern här och vill att hon ska framhålla just subsidiaritetsprincipen, så att vi inte krånglar till det mer.

Anf. 81 ESKIL ERLANDSSON (c):

Nu har det ju inrättats vattenmyndigheter i, vad jag förstår, alla delar av vår gemenskap, EU. De här myndigheterna känner inga nationsgränser, vad jag vet. Även den föreslagna svenska ståndpunkten ifrågasätter jag, apropå subsidiaritetsprincipen. Vi har redan det här i de myndigheter som är inrättade, eftersom de myndigheterna inte känner några nationsgränser och ringar in avrinningsområdet.

Anf. 82 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag tycker också att det är viktigt att vi håller oss till de gränsöverskridande avrinningsområdena när man diskuterar det här. Jag har bara en fråga. Det är väl bra att man diskuterar översvämningar, men diskuterar man inte risker vid extrem torka också? Det kan ju också finnas byggnationsrisker och annat i de områden som man redan nu kan se kommer att bli väldigt torra på grund av klimatförändringarna.

Anf. 83 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan bara säga att punkt 13 d handlar om brist på vatten och torka.

Anf. 84 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Precis som ordföranden påpekar tas torka upp av ett antal länder som har haft väldigt stora problem. Min bedömning är att det vore bra om man tog det här i ett klimatsammanhang. Vi ska nu jobba med anpassningsfrågor i Europa, och då är det både översvämningar och torka. Det kanske är bra att ta det greppet. Torka berör vissa områden och översvämningar berör andra, men allt har att göra med förändringar i klimat-systemet. På sikt ser vi i alla fall att riskerna ökar.

Till Annelie Enochson kan jag bara säga att vi är eniga.

När det gäller vattenmyndigheterna kan de också arbeta gränsöverskridande, men när det gäller stora vattendrag har de inte specifikt det här uppdraget med översvämningsskarteringar och annat. Vi hade skäl att titta på det. Vi utgår från att det ska vara ett europeiskt mervärde, och ligger allting redan i vattenmyndigheterna behövs det inte. Men riktigt så enkelt är det kanske inte. Det kan finnas skäl för en del av det här översvämningsarbetet – åtminstone tycker vi att vi kanske har skäl att inte motsätta

oss det, i ljuset av att det är ett så starkt intresse i stora delar av Europa att jobba gränsöverskridande och få lite tydligare markering av det.

Men vi bör självklart titta på det. Det är väl någonting som jag kan be mina experter titta på: Vad ligger på vattenmyndigheterna och vad finns redan där?

Anf. 85 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den lägesrapporten. Det finns stöd för det upplägg som regeringen har.

Vi går över till punkten 8, och det är rådsslutsatser om klimatförändringar i anslutning till första mötet i partskonferensen i dess funktion som möte mellan parterna i Kyotoprotokollet.

Anf. 86 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Det här är rådsslutsatser som motiveras av att vi hade ett stort möte i Montreal, och nu handlar det om hur vi ska följa upp detta. Låt mig bara kort säga om klimatmötet i Montreal och det första partsmötet i Kyotoprotokollet att det togs mycket viktiga beslut där. Det som jag vill lyfta fram är att parterna till protokollet antog överenskommelse från Marakech inklusive ett efterlevnadssystem för vad som ska hända om man inte uppfyller Kyotoprotokollet. Därmed har vi hela Kyotoprotokollet på plats, så det kan nu börja fungera. Arbetsgrupper finns utsedda, och så vidare. Det var ett väldigt viktigt beslut som togs på det första partsmötet.

Därtill togs en lång rad andra viktiga beslut, men viktigast var att vi beslutade om en framtidsprocess som handlar om att vi ska ha förhandlingar om industriländernas åtaganden efter Kyotoprotokollets första åtagandeperiod och att förhandlingarna nu påbörjas. Vad ska vi som har åtaganden enligt protokollet göra efter 2012?

Dessutom inleds nästa år en översyn av Kyotoprotokollet, lite bredare, där man kan få i gång en diskussion om vad övriga länder i världen ska göra, de som inte har åtaganden. Det kan ingå i den diskussionen.

Dessutom påbörjas en dialog under klimatkonventionen. Att det också blir en dialog under klimatkonventionen har att göra med att ett par viktiga länder, USA och Australien, inte har undertecknat protokollet och inte kan delta i de diskussionerna. Därför vill vi ha en diskussion under konventionen. Där kommer fyra workshopar att genomföras under två år.

En process är i gång, och frågan är nu hur EU ska agera i denna. Vi tycker att det är bra rådsslutsatser, som markerar hur EU ska fortsätta sitt arbete. Vi känner dock en viss oro för att EU:s position är på väg att försvagas. Vi har tidigare i våras tydligt sagt att industriländerna bör klara minskningar på 15–30 % till 2020 och 60–80 % till 2050 jämfört med 1990, utifrån vad vi bedömer är nödvändigt för att klara klimatproblemet och hålla ökningen i temperatur under 2 grader.

Nu finns det en diskussion om vi ska nämna de här siffrorna i slutsatserna eller inte. I höstas nämndes de inte, utan man hänvisade bara till det förra beslutet. Det här är kopplat till att det nu också finns en ganska stark betoning av att EU:s andel av de globala utsläppen är ganska liten, 14 %, och att globala ansträngningar nu är vitala. Men i det här finns en liten glidning mot att vissa EU-länder tycker att vi inte ska driva på och gå före därför att det spelar inte så stor roll vad EU gör. Vi tror att det är

viktigt att EU fortsätter att driva och att vi är väldigt tydliga med vart vi vill komma, att vi behövs. Därför kommer vi att bevaka framför allt de här paragraferna som är utestående.

2005/06:27

3 mars

Anf. 87 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag tycker också att det är viktigt att EU och vi i Sverige driver på i den här frågan. Det är också bra att miljöministern för fram att de råds-slutsatser som togs i mars 2005 ska ingå i 6 §, alltså att det är fråga om vad vi på medellång och lång sikt har för åtaganden, 15–30 %. Det betyder också att vi måste ha med det i våra nationella propositioner och i lagstiftning här i Sverige. Det är viktigt att vi ger signaler att vi behöver vidta de här åtgärderna.

Det står i 8 § att EU har endast 14 % av de totala globala utsläppen. Om vi tittar på världens befolkning, som är ganska många miljarder, och jämför med EU:s ligger vi över snittet för världsmedborgaren. Därför är det fel att ta med ”endast” här.

Jag tycker att det är en bra ståndpunkt som Sverige har. Jag är tack-sam att du driver på här.

Anf. 88 ULF HOLM (mp):

Herr ordförande! Visst är det bra att vi driver på. Jag är också nöjd med att det nu står i 6 § om procenttalen. Sverige behöver väl då an-märka om att vi snarast ser en minskning, till de högre procentsatserna. Målet för 2020 var väl 15–30 %. Det är en ganska stor skillnad. Vi ska helst försöka nå målet 30 %, men det är klart att det kan man kanske inte skriva i en artikel. Vi bör dock framföra det i diskussionerna.

Det är också viktigt att föra fram diskussionen inom EU om klimat-tullar, det vill säga att man på import från energiintensiv industri som inte har ratificerat Kyotoprotokollet ska lägga en avgift motsvarande utsläppsrätterna. Det är något som sex socialdemokrater från sex länder förra året framförde i en diskussion i en debattartikel, bland annat i Helsingborgs Dagblad. Jag kan skicka ut den igen. Den var faktiskt väl-digt bra. Jag blev imponerad. Det är bara att hoppas att det inte bara var en åsikt från sex enskilda socialdemokrater, därav två från Sveriges riks-dag, utan att det också kan vara en åsikt som även regeringen kan ta till sig. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi lyfter fram diskussionen för att få fram högre krav längre fram. Vi får alltså inte stanna upp, utan vi ska fortsätta.

Anf. 89 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Huvuddelen av det här var väl mer sympatiskt. Vi har alltså en reser-vation när det gäller detta med endast 14 % just kopplat till att vi måste vara väldigt tydliga. Det gäller att koppla ihop de paragraferna och säga att det ska finnas med siffror. Vi ska alltså vara tydliga i vår ambition och hålla i gång den diskussionen.

Klimattullar är en annan stor fråga. Vi driver den inte just nu men kan säkert återkomma till den i annat sammanhang. Den rymmer ganska stora komplikationer. I huvudsak pågår nu en process som handlar om att få USA till förhandlingsbordet och nå en samsyn, detta snarare än att trappa upp konflikten i andra sammanhang – i WTO till exempel.

Anf. 90 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ett stöd för regeringens position under punkt 8. Vi går nu över till punkt 9 om långlivade organiska föreningar och rådsslutsatser.

Anf. 91 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Jag ska fatta mig kort. Det gäller Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar. Vi har det andra partsmötet i maj i år. Vi välkomnar och stöder i stort förslaget till rådsslutsatser. Det viktiga för svensk del när vi jobbar med Stockholmskonventionen är att förslag om ytterligare ämnen läggs fram till Stockholmskonventionen. Vi stöder alltså att vi nu har fått med en text där man säger att man i god tid före mötet ska föreslå nya ämnen till konventionen så att det här kan stärkas upp.

Anf. 92 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag måste få ta upp en liten fråga. Det står att under 2005 nomineras totalt fem ämnen till expertkommittén. Såvitt jag förstår är det väl de som ratificerat konventionen som kan nominera ämnen. Det står också om Sveriges nominering av Pfos. Jag vet inte vad det står för. Kanske kan miljöministern förklara det.

Anf. 93 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Pfos är en långlivad organisk förening som vi har uppmärksammat i Sverige. Den är mycket problematisk och återfinns till exempel i fisk i Mälaren. Vi ser detta som ett nytt hotande ämne som vi har anmält till Stockholmskonventionen. Vi har här en konflikt med kommissionen som anser att vi har föregått det hela, att vi på eget bevåg så att säga har anmält denna. Pfos uppmärksammas också i EU-sammanhang. Det är nog en växande insikt att PFOS är ett stort problem, så jag tycker att det är bra att vi har anmält Pfos till Stockholmskonventionen och att Pfos därmed finns med på listan.

Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ett stöd för regeringens position under punkt 9. Vi går nu över till punkt 10 om Europeiska rådets vårmöte och rådsslutsatser. Kanslichefen upplyser om att rådsslutsatser finns utlagda på bordet här.

Anf. 95 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

På sedvanligt sätt ska miljørådet bidra med ett inspel till vårt toppmöte. Som grund för rådets slutsatser ligger bland annat kommissionens framstegsrapport som ni tidigare fått presenterad här i nämnden. Vi välkomnar ansatsen med fyra nyckelområden som speglar ett integrerat synsätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningar. Det är väldigt angeläget att vi verkligen får den här tydliga tredimensionella ansatsen och att miljön inte tappas bort.

Vice statsminister Bosse Ringholm tog inför mötet med allmänna rådet mer upp Sveriges syn. Framför allt välkomnar vi att vi får särskilt fokus på åtgärder relaterade till en hållbar energiförsörjning – detta mot bakgrund av de energipolitiska utmaningar som vi står inför. Viktigt här är bland annat en ny presenterad handlingsplan för biomassa och bioe-

nergi, något som naturligtvis är intressant för svensk del. I miljørådet driver vi också att vi ska ha tydliga mål för förnybar energi till år 2020. Detta är en av de utestående frågorna.

Andra frågor som tas upp av miljørådet och som vi särskilt pekar på är ett EU-nätverk för miljövänlig offentlig upphandling som ska utbyta erfarenheter och goda exempel för att främja kriterier och mål för miljöprestanda. Miljørådet pekar också på möjligheten att snabbare sprida miljöinnovationer och miljöteknik, bland annat när det gäller att använda nationella färdplaner och få fram finansiella medel via de EU-program som står till förfogande.

Sverige kan stödja slutsatserna i den form de nu föreligger i. Det finns några utestående frågor där vi intar en relativt flexibel hållning.

Anf. 96 VICE ORDFÖRANDEN:

Som jag sagt tidigare kommer det att vara ett särskilt energiministerråd, något som vi har uppe här nästa vecka.

Jag finner ett stöd för regeringens position under punkt 10 om Europeiska rådets vårmöte.

Sedan går vi in på punkt 11 och en riktlinjedebatt om strategin för hållbar utveckling.

Anf. 97 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Miljørådet är ett av de första av ett tiotal råd som kommer att diskutera kommissionens förslag till en ny hållbarhetsstrategi för EU. Det är, som ni vet, en strategi som vi väldigt länge har väntat på. Vi tycker att det är bra att den tas upp i alla berörda råd. Det är viktigt att vi får ett breddat ägarskap till den här strategin, att strategin för en hållbar utveckling inte uppfattas som något som bara berör miljørådet.

Vi tycker att det är självklart att den här strategin ska vara mer ambitiös än den som togs av Europeiska rådet i Göteborg i juni 2001. Vi knyter den här strategin tydligt till våra internationella åtaganden, till exempel när det gäller millenniemålen.

Det förslag som kommissionen har lagt fram är ett huvuddokument med tre bilagor. Det är rätt omfattande. Vi menar att det behöver omarbetas för att bli sammanhängande och konkret med övergripande mål, med kvantitativa målsättningar och med åtgärder. Det bör förstärkas och utvecklas i vissa delar.

Ett perspektiv som saknas är jämställdhetsperspektivet som självklart bör integreras där det är relevant.

Hållbar produktion och konsumtion är en fråga som vi starkt driver och som bör komma fram tydligare som en övergripande fråga. Det samma gäller utbildningens roll som instrument för omställningen till ett hållbart samhälle – också det en fråga som Sverige har drivit i många sammanhang.

Detta med ett globalt perspektiv nämnde jag också. Det behöver integreras bättre.

Ordförandeskapet har ställt några frågor som vägledning för alla berörda råd. Jag kommer att säga några ord om den första frågan som jag tycker är viktigast. Den handlar om ifall de mål, åtgärder och instrument som finns i förslaget till strategi är lämpliga och tillräckliga för att möta

2005/06:27

3 mars

de utmaningar som en hållbar utveckling medför. Det gäller också de ohållbara trenderna.

Vi anser att det här går att göra mycket bättre än som det nu är. Det behövs tydligare prioriteringar och mer betydande insatser för att möta nuvarande och framtida utmaningar. Det gäller inte minst klimatförändringarna. Där bör mål på medellång och lång sikt finnas med i den här strategin. På energiområdet finns det flera mål som bör finnas med, till exempel målen om förnybara energikällor till år 2010. Här kommer vi tillbaka till det som vi tar upp inför toppmötet.

Vi välkomnar att man på folkhälsoområdet fokuserar på globala hot som pandemier och hiv/aids, och vi vill se en tydlig prioritering av kemikaliepolitiken. Den var viktig i Göteborg när vi tog strategin först. Det är också viktigt att få minst lika bra målsättningar om bekämpningsmedel, något som kommer att bli en stor fråga i EU framöver.

När det gäller hanteringen av naturresurser välkomnar vi att kommissionen vill ta fram en handlingsplan för hållbar produktion och konsumtion. Vi saknar bland annat fiskets och jordbrukets roll i att uppnå en hållbar utveckling. Vi saknar också avfallsfrågorna. På transportområdet behövs det ytterligare åtgärder för att sambandet mellan transporttillväxt och bnp-tillväxt tydligt ska brytas. Det togs också upp redan i Göteborg. Vi menar att kommissionen bör fortsätta sitt arbete med att säkerställa att priserna för de olika transportsätten bättre återspeglar samhällets kostnader. Jag tror att jag stannar där. Men det här är en stor strategi där det finns anledning att diskutera många frågor på sikt.

Anf. 98 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag har bara några synpunkter. Jag tycker att det är jättebra att vi från svensk sida försöker betona jämställdhetsperspektivet på vissa områden. Men det känns lite konstigt. Det står att det har tillsatts en särskild grupp. Ordförandeskapets vänner står det. Vilka är det? Är vi från svensk sida med i den vänskapen, eller hur är det med den saken?

Anf. 99 ULF HOLM (mp):

Mycket av det som miljöministern för fram och som står i de svenska ståndpunkterna instämmer jag givetvis i. Framför allt gäller det då att man lyfter fram detta med hållbar produktion och konsumtion. Det är någonting som man i EU inte tänkt så väldigt mycket på tidigare men som jag tycker att det är bra att vi för fram tillsammans med jämställdhetsperspektivet.

Någonstans har jag antecknat att vi ska motarbeta subventionering av kolbrytning. Visst finns det väl en sådan subvention? Då borde man ha in mätbara mål där. Dessvärre hittar jag inte sidan i meddelandet, men jag har antecknat att detta ska lyftas fram. Kanske miljöministern förstår vad jag antecknat – att sådana skrivningar om mätbara mål måste vi ha med, för kolbrytningen måste vi försöka förhindra så gott vi kan. Det måste vara prioriterat utifrån vårt synsätt att vi ska ha en hållbar energikonsumtion.

Anf. 100 LENNART HEDQUIST (m):

På s. 53 – på s. 3 i Regeringskansliets promemoria – står det om den svenska ståndpunkten att Sverige välkomnar kommissionens planerade

studier av lokala trängselavgiftssystem. Det kan tyckas lite konstigt att EU ägnar sig åt den typen av studier eller utvärderingar. I går råkade vi i skatteutskottet komma hem från London. Vi hade tillfälle att studera effekterna av den verksamhet som pågår där. Det intressanta med den typen av försök är att man kan se att bensinförbrukningen i lokala innerstaden i London har gått ned samtidigt som bensin förbrukningen för resor runt London gått upp väldigt kraftigt.

Jag utgår därför från att man när man gör studier av den typen kommer fram till väldigt motstridiga resultat, milt uttryckt. Jag ställer mig lite tvekan inför att EU håller på med den här typen av utvärderingar. Dessa bör nog snarast ligga på nationell nivå.

Anf. 101 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

När det gäller detta med vännerna verkar det som att alla är vänner och är med, så det är väl bra.

Beträffande den subventionerade kolbrytningen finns det skrivningar om att motarbeta de här miljöfarliga subventionerna. Detta är en fråga där det framför allt handlar om Tyskland och om hur man där agerar – en fråga där alla i princip håller med men där många säger sig ha särskilda skäl, vilket Tyskland gör. Att få bort subventioner till miljöskadlig verksamhet finns alltså med som en genomgående linje.

När det gäller trängselavgifterna tycks vi i alla fall ha mycket att lära av varandra. Det är kanske smart att samordna detta även om besluten ligger på lokal nivå. Jag tycker inte att vi har skäl att annat än välkomna att den här typen av studier görs. Därmed kan vi lära oss en hel del.

Jag vet inte om slutsatserna är motstridiga. De är väl intressanta. De visar, såvitt jag förstår, att man i London kan få en större bensinförbrukning utanför London och mindre inne i stan. Vi kan också få andra viktiga resultat som gäller till exempel luftföroreningar och som kan vara viktiga för alla EU-länder när vi ser på EU-gemensamma åtgärder – typ vedpannor och annat. Det finns olika sätt att jobba. Vi kommer att välkomna det här. Vi kommer också att med intresse ta del av de kunskaper som kommer fram.

Anf. 102 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns ett stöd för regeringens upplägg under punkten 11.

Vi går in på punkten 12, Temainriktad strategi för förebyggande och materialåtervinning av avfall. Det är en riktlinjedebatt.

Anf. 103 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Nu kommer ni snart att undra om vi klarar det här på en dag.

Vi har alltså en riktlinjedebatt om avfallsstrategin. Det har också presenterats ett förslag till revidering av ramdirektivet för avfall. Det har varit en bred konsultationsprocess i detta och diskussioner tidigare.

Sverige har i hög grad fått gehör från kommissionen i de frågor vi har prioriterat i det förslag som nu läggs fram. Särskilt viktiga frågor som vi har fått gehör för är bland annat att ramdirektivet för avfall revideras och att det tydliggörs när avfall upphör att vara avfall. Det har varit en viktig fråga inte minst för vår återvinningsindustri att vi får en definition av detta.

Vi har dock också kritik mot förslaget. Vi tycker att man tydligare ska slå fast att avfallshierarkin även i fortsättningen utgör grunden för avfallspolitiken, nämligen att det i första hand handlar om att förebygga avfall, i andra hand om att återanvända och så vidare.

Jag hade även hoppats på mer av strategin vad det gäller åtgärder för att minska deponering av avfall i EU. Här har vi jobbat mycket i Sverige och kommit långt. Det är inte tillräckligt tydligt.

Jag saknar även ett samlat grepp i strategin om problem med hälso- och miljöfarliga ämnen i avfallshanteringen och hur de problemen ska åtgärdas. Det farliga avfallet är det allra viktigaste att arbeta med. Det behövs mer samordning mellan olika politikområden så att inte åtgärder motverkar varandra. Hur förhåller sig avfallspolitiken till kemikaliepolitiken, till exempel förhindra att kemikalier kommer ut i avfallet? Även produkt- och konsumtionspolitiken bör utvecklas framöver.

Något som vi framför och kommer att framföra är att det behövs mer av samordning av medlemsländernas system för insamling och återvinning av förpackningar. Här har vi nu rent nationella system. En anledning är att minska risken för att kostnaderna för att omhänderta förskjuts mellan länderna. Vi har problem i dag när det gäller glasflaskor, som några av er kanske vet. Det vore värdefullt också för konsumenterna om pantsystemen vore gemensamma i länderna så att det går att panta utländska förpackningar i svenska system. Här görs det för lite. Det vill vi peka på.

Anf. 104 LENNART HEDQUIST (m):

Statsrådet sade, och det står också i Regeringskansliets promemoria om den svenska ståndpunkten, att det behövs en tydligare målsättning och skarpare förslag för att minska deponeringen av avfall inom EU. Det är väl bara att instämma i det.

Nu står det inte vilka förslag Sverige har. Det är synd. Sverige har en god tradition att arbeta utifrån att deponering av avfall ska minska. Kommunerna i Sverige har under lång tid åstadkommit en kraftigt minskad deponering, inte minst genom förbränning av det avfall som det inte är lönsamt att återvinna och som annars skulle gå till deponering. För en stor del av hushållsavfallet i Sverige och andra länder är det svårt att separera vissa produkter från varandra. Då är avfallsförbränning en god lösning.

Jag känner väl till från min hemstad Uppsala att det kommer internationella delegationer, även från utanför EU, och ser på våra anläggningar, som internationellt sett är tekniskt mycket framstående på området. Det är egendomligt att i hela dokumentet ordet avfallsförbränning över huvud taget inte nämns – där vi i Sverige ligger så långt fram.

Hur driver Sverige frågan om avfallsförbränning i relation till frågan att undvika deponering? Deponering sker i hög grad på ett onödigt sätt i en rad andra länder och är miljömässigt oriktigt i relation till förbränning av det avfallet.

Anf. 105 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag är klart för åsikten att så mycket som möjligt ska skötas på nationell nivå. Jag börjar undra lite grann i fråga om avfall. Samtidigt var det sista miljöministern nämnde just pantsystemet. Det var bra att du tog upp det. Det är en sådan sak som faktiskt inte bara kan skötas på nation-

ell nivå med tanke på globaliseringen – alla dessa flaskor och Coca Cola-burkar som vi sedan inte kan panta i Sverige utan försvinner någon annanstans.

Vart tog tankarna om IPP – integrerad produktpolitik – vägen? Det var meningen att redan vid design och tillverkning skulle man föra in rätt miljötänkande i produkterna. Det här är en sådan grej som kan lösas på EU-nivå och ha nytta av även på nationell nivå.

Anf. 106 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Låt mig först svara på Lennart Hedquists fråga. Det som vi framför allt driver är att vi ska ha långsiktiga mål för att minska deponeringen. När det gäller fördelningen är det just avfallshierarkin som är vägledande. Där finns förbränning, att återvinna genom energi, med som en del i avfallshierarkin. Det är den svenska regeringens linje, nämligen att olika typer av avfall ska tas till vara på det sätt som är lämpligt. Vi ska i första hand förhindra att det uppstår, i andra hand ska det återanvändas. Sedan ska det återvinnas. Det kan göras på olika sätt. Det går också att återvinna med hjälp av energiproduktion. Det finns absolut med som en del.

Vi har dock känt en oro för kommissionens förslag, nämligen att man tar ett för stort kliv åt avfallsförbränningshållet och inte uppmärksammar de andra delarna tillräckligt. Däremot håller jag helt med Lennart Hedquist om att vi har kommit långt i Sverige, att vi har mycket bra avfallsförbränningsanläggningar. Det är viktigt att vi bränner det som är lämpligt att bränna och inte går förbi andra delar att återvinna och återanvända på andra sätt, till exempel biologisk återvinning. Visst finns det med i en balanserad ansats.

Sedan var det frågan om det nationella och det europeiska. Det är svåra frågor. Vi har sett att det finns ett behov av att ändå till exempel komma på likartad nivå när det gäller kravnivå för anläggningar, till exempel i de fall då utländska anläggningar används. I stora delar av Europa finns det gränsoverskridande förflyttningar. Då är det viktigt att ha samma kravnivåer. Samtidigt ska man naturligtvis inte gå för långt i att detaljreglera. I viss mån, till exempel när det gäller definitioner av vad som är avfall och inte avfall, är det viktigt att ha en gemensam definition.

IPP är en av de frågor som vi lyfter upp, nämligen att man bör koppla avfallspolitiken tydligare till en integrerad produktpolitik. Tyvärr har frågan gått lite i stå. Kommissionens arbete har gått lite i stå med att komma med bra och intressanta förslag. Det förs en ganska omfattande debatt, och det förs fram en ganska tydlig kritik mot att man inte har kommit längre. Vi jobbar med detta på svensk botten också, men jag har förstått att många forskare känner en frustration över att vi inte kommer framåt.

Vi kommer att fortsätta att driva frågan, men det är möjligt att vi måste tänka lite nytt på ansatser för hur vi ska arbeta med det hela för att det ska fungera bra.

Anf. 107 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är det stöd under punkten 12 för regeringens upplägg.

Vi går över till punkten 13, Övriga frågor. Vad har ministern att anföra där?

2005/06:27

3 mars

2005/06:27
3 mars

Anf. 108 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Jag har inget att anföra på flertalet punkter om det inte finns frågor.

Låt mig bara göra er uppmärksamma på 13 f, Resultatet av den första internationella konferensen om kemikalieförvaltning. Vi hade den punkten uppe sist. Vi är från svensk sida tillfredsställda med att beslut kunde fattas om en internationell global kemikaliestrategi i Dubai. Det var en stor framgång för Sverige eftersom Sverige ledde förhandlingarna. Samtidigt var det svårt att komma fram till riktigt så skarpa beslut som vi ville ha – kan jag också berätta. Det var ganska stormiga och svåra förhandlingar. Men nu kommer vi att få ett globalt arbete som bland annat handlar mycket om att stötta u-länderna när det gäller kapacitet att hantera kemikalier. Det är viktigt.

Anf. 109 VICE ORDFÖRANDEN:

Då är det bara en fråga kvar. Finns det några A-punkter eller en A-punktslista?

Anf. 110 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Inte som är känd ännu.

Anf. 111 VICE ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för denna insats. Trevlig helg.

Anf. 112 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s):

Trevlig helg.

Innehållsförteckning

2005/06:27

3 mars

1 § Sysselsättning och socialpolitik (sysselsättning)	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	2
Anf. 5 VICE ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	2
Anf. 7 VICE ORDFÖRANDEN	4
Anf. 8 ANNELIE ENOCHSON (kd)	4
Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN	4
Anf. 10 ANNELIE ENOCHSON (kd)	4
Anf. 11 KARIN THORBORG (v).....	4
Anf. 12 TOBIAS KRANTZ (fp)	5
Anf. 13 ULF HOLM (mp).....	5
Anf. 14 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	6
Anf. 15 ANNELIE ENOCHSON (kd)	7
Anf. 16 ULF HOLM (mp).....	8
Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN	8
Anf. 18 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	8
Anf. 19 PER BILL (m).....	9
Anf. 20 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	9
Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 22 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	10
Anf. 23 VICE ORDFÖRANDEN	10
2 § Sysselsättning och socialpolitik (socialpolitik).....	11
Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN	11
Anf. 25 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	11
Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN	11
Anf. 27 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	12
Anf. 28 LARS LINDBLAD (m).....	12
Anf. 29 ULF HOLM (mp).....	12
Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 31 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	13
Anf. 32 LARS LINDBLAD (m).....	13
Anf. 33 KARIN THORBORG (v).....	13
Anf. 34 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	13
Anf. 35 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 36 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	14
Anf. 37 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 38 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	14
Anf. 39 TOBIAS KRANTZ (fp)	14
Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 41 ANNELIE ENOCHSON (kd)	15
Anf. 42 ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 43 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 44 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	15
Anf. 45 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 46 Socialminister BERIT ANDNOR (s)	16
Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN	16

Anf. 48	Socialminister BERIT ANDNOR (s)	16
3 § Miljö		17
Anf. 49	VICE ORDFÖRANDEN	17
Anf. 50	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	17
Anf. 51	ULF HOLM (mp)	17
Anf. 52	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	18
Anf. 53	Departementssekreterare DANIEL PASKA	18
Anf. 54	ULF HOLM (mp)	18
Anf. 55	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	18
Anf. 56	VICE ORDFÖRANDEN	18
Anf. 57	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	18
Anf. 58	ANNELIE ENOCHSON (kd)	19
Anf. 59	ULF HOLM (mp)	19
Anf. 60	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	20
Anf. 61	LARS LINDBLAD (m)	20
Anf. 62	ULF HOLM (mp)	21
Anf. 63	VICE ORDFÖRANDEN	21
Anf. 64	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	21
Anf. 65	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 66	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	22
Anf. 67	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 68	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	23
Anf. 69	CHRISTINA AXELSSON (s)	24
Anf. 70	ULF HOLM (mp)	25
Anf. 71	ANNELIE ENOCHSON (kd)	25
Anf. 72	LARS LINDBLAD (m)	26
Anf. 73	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	26
Anf. 74	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 75	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	27
Anf. 76	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 77	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	28
Anf. 78	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 79	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	28
Anf. 80	ANNELIE ENOCHSON (kd)	29
Anf. 81	ESKIL ERLANDSSON (c)	29
Anf. 82	CHRISTINA AXELSSON (s)	29
Anf. 83	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 84	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	29
Anf. 85	VICE ORDFÖRANDEN	30
Anf. 86	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	30
Anf. 87	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	31
Anf. 88	ULF HOLM (mp)	31
Anf. 89	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	32
Anf. 90	VICE ORDFÖRANDEN	32
Anf. 91	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	32
Anf. 92	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	32
Anf. 93	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	32
Anf. 94	VICE ORDFÖRANDEN	32
Anf. 95	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	33
Anf. 96	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 97	Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	33

Anf. 98 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	34	2005/06:27
Anf. 99 ULF HOLM (mp).....	34	3 mars
Anf. 100 LENNART HEDQUIST (m).....	35	
Anf. 101 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	35	
Anf. 102 VICE ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 103 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	36	
Anf. 104 LENNART HEDQUIST (m).....	36	
Anf. 105 ANNELIE ENOCHSON (kd)	37	
Anf. 106 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	37	
Anf. 107 VICE ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 108 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	38	
Anf. 109 VICE ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 110 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	38	
Anf. 111 VICE ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 112 Statsrådet LENA SOMMESTAD (s)	38	